# De juffrouw, naar de mode

## Jean Bernard le Blanc

## Vertaald door: Nicolaas Willem op den Hooff

**bron**
Jean Bernard le Blanc, *De juffrouw, naar de mode* (vert. Nicolaas Willem op den Hooff). Isaak Duim, Amsterdam 1737

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/blan049juff01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

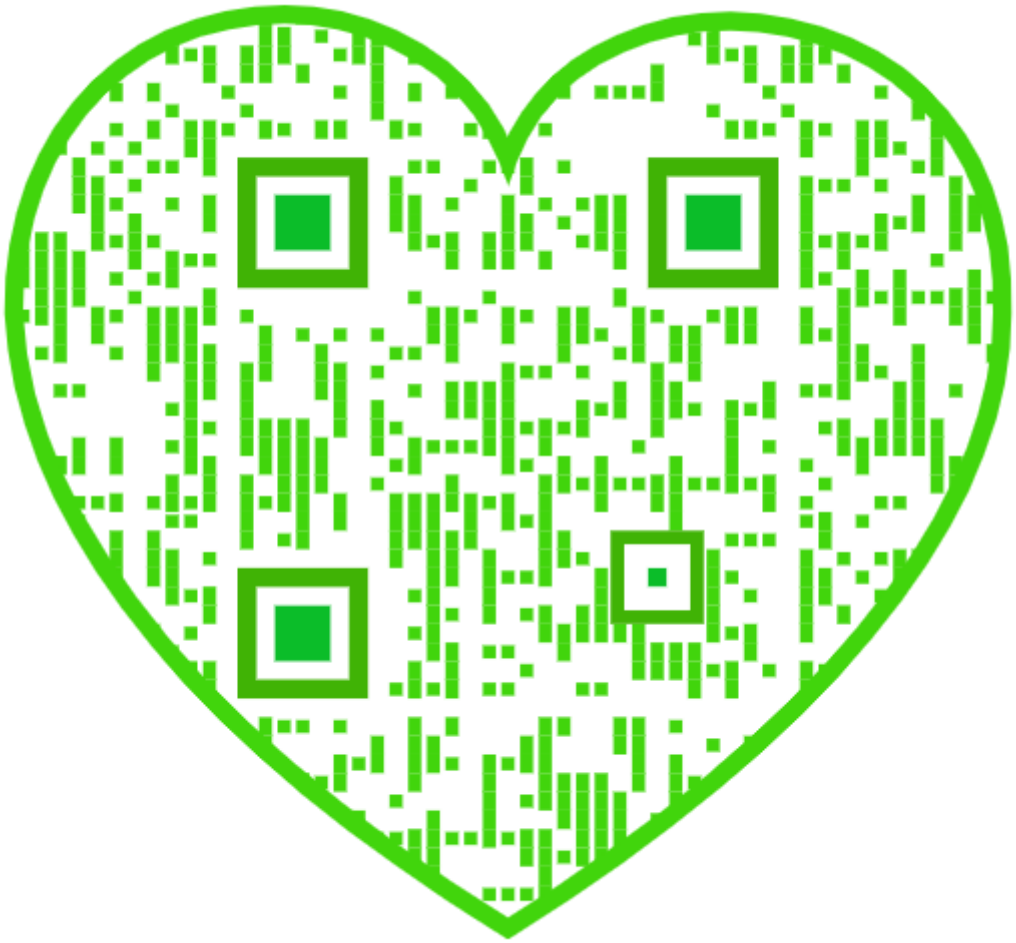

## Copye van de privilegie.

DE Staten van Holland en Westvriesland doen te weten: alzo, Ons te kennen is gegeven by de tegenwoordige Regenten van het Wees- en- Oude Mannenhuys der Stad Amsterdam, en in die qualiteyten te samen Eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouwburg aldaar, dat zy Supplianten eenige Jaaren hadden gejoüisseert van 't Octroy of Privilegie by hen van Ons op den 23. May 1714. geobtineert, waar by Wy aan hun Supplianten goedgunstelyk hadden geaccordeert, en geoctroyeert, om, geduurende den tyd van vyftien doen eerst agter een volgende Jaaren, de Werken, die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in het licht gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uytgeeven ende verkoopen, en bevonden dat de Jaaren, by 't voorsz Octroy of Privilegie genoemt, op den 22. May 1729. stonden te expireeren; ende dewyle zy Supplianten ten meesten dienste van den Schouburg, waar van hunne respective Godshuyzen onder andere mede moeten worden gesustenteert, de voorengemelte Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, enten Toneele gevoert zyn, of in toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheen, zouden blyven drukken, uytgeeven en verkopen, ten eynde dezelve Werken door het nadrukken van andere haar Luyster, soo in taal, als in spelkonst, niet mogten komen te verliesen, en dewylen sulx haar Supplianten na de expiratie van 't boyengemelte Octroy, niet gepermitteert was, zoo keerden zy Supplianten haar tot Ons, onderdaniglyk verzoekende, dat Wy aan hun Supplianten in kwaliteyten voorsz. geliefden te verleenen, prolongatie van het voorsz. Octroy of Privilegie, om de voorsz. Werken, zoo van Treurspellen, blyspellen, Klugten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als nog in het ligt te brengen, en ten Toneele te voeren, den tyd van Vyftieneerstkomende, en agter eenvolgende Jaaren, alleen te mogen drukken, en Verkopen, of te doen drukken, en verkopen, met verbod aan alle andere op seekere hooge Peene by Ons daar tegens te Statueeren, SOO IS 't, dat Wy, de Saake, ende 't voorsz, verzoek overgemerkt hebbende, ende geneegen weezende ter bede van de Supplianten uyt Onze regte wetenschap, Souveraine Magt ende Authoriteyt, de selve Supplianten geconsenteert, geac-

cordeert, en geoctroyeert hebben, consenteeren, accordeeren, en octroyeeren haar by deezen, dat Zy, geduurende den tyd van Vyftien eerst Agtereenvolgende Jaaren, de Werken, die ten diensten van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in het ligt gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden, in dier voegen, als zulx by de Supplianten is verzogt, en hier vooren uytgedrukt staat, binnen den voorsz Onzen Landen alleen zullen mogen Drucken, doen Drucken, uytgeven ende verkopen, verbiedende daaromme allen ende eenen ygelyken dezelve Werken, in 't geheel, ofte ten deele te Drucken. naar te Dtukken, te doen Naardrucken te Verhandelen, of te Verkopen, ofte elders Naargedrukt binnen den selven Onzen Landen te brengen, uyt te geven, ofte Verhandelen en Verkopen, op Verbeurte van alle de nagedrukte, ingebragte, verhandelde ofte verkogte Exemplaren, ende een boete van drieduysend guldens daar en boven te verbeuren, te Appliceeren een derde part voor den Officier, die de Calange doen zal, een derdepart voor den Armen derplaatzen daar het Carus voor vallen zal, ende het resteerende derdepart voor de Supplianten, ende dit t'elkens zoo meenigmaal, als dezelve zullen werden agterhaalt, alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met dezen onzen Octroye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hunne schade door het Nadrucken van de voorsz. Werken, daar door in geenigen deele verstaan, den innehouden van dien te autoriseeren, ofte te Advouëren, ende veel min dezelve onder onze protexie, ende bescherminge, eenig meerder Credit, aanzien ofte reputatie te geeven, nemaar de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks zoude influëren, alle het zelve tot hare Lasten zullen gehouden weezen te verantwoorden, tot dien eynde wel Expresselyk begeerende, dat by aldien zy dezen Onzen Octroye voordezelve Werken zullen willen stellen, daar van geene geäbbrevieerde ofte gecontraheerde mentie zullen mogen maken, nemaargehouden wezen, het zelve Octroy in 't geheel, en zondereenige omissie daar voor te drucken, of te doen drucken, ende dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar vande voorsz, werken, op Groot Papier, gebonden en welgeconditioneertte brengen in de Bibliotheek van onze Universiteytte Leyden, binnen dentyd van zes weeken, na dat zy Supplianten de zelve Werken zullen hebben uyt te geeven, op een boete van zes hondert guldens, na expiratie der voorsz. zes Weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve van de Nederduytse Armen van de plaats alwaar de Supplianten wonen; en voorts op peene van met 'er daad versteeken te zyn van het effect van dezen Octroye. Dat ook de Supplianten schoon by het ingaan van dit Octroy een Exemplaar gelevert hebbende aan de voorsz, Onse Bibliotheek,by zoo verre zy geduurende den tyd van dit Octroy deselve Werken zouden willen herdrucken met eenige vermeerderingen of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van de gemelde Werken Geconditioneert als vooren, te brengen in de voorsz. Bibliotheek, binnen deselve tyd, en op de boete en penaliteyt, als voren. Ende ten eynde de Supplianten dezen Onzen Consente, ende Octroye mogen genieten, als naar behooren. Lasten wy allen ende

eenen ygelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhouden van dezen doen, Laten, ende gedogen, Rustelijk, vredelijk, ende volkomentlijk genieten ende gebruyken, cesserende alle belet ter contrarie. Gegeven inden Hage, onder onzen Groten zegele hier aan doen hangen op den zevenentwintigsten Mey, in 't jaar onzes Heere ende Zaligmakers duysend zevenhondert agtentwintig.

J.G.V. Boetzelaar.

Onder stond, Ter Ordonnantie van de Staten,

Was getekent

WILLEM BUYS,

Lager stond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit Octroy, ter hand gestelt by Extract Authenticq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28. Juny, 1715, en 30. April, 1728, ten einde om zig daar na te reguleeren.

DE REGENTEN van het WEES- en OUDE MANNENHUIS hebben in hunne voorsz. qualiteit, het Recht der bovenstaande Privilegie, alleen voor den tegenwoordigen druk, van DE J U F F R O U W NAAR DE M O D E , *Blyspel*; vergund aan IZAAK DUIM.

*In Amsteldam, den* 3*den November*, 1736.

## Vertooners.

ORONTES.

IZABELLE, Dochter van Orontes, verlooft aan Anzelmus.

FERDINAND, Minnaar van Izabelle.

ANZELMUS, een Koopmans zoon van Parys.

VIOLETTE, Kamenier van Izabelle.

KRISPYN, Knegt van Ferdinand.

FILIPYN.

GOVERT, Vriend van Krispyn.

LA FLEUR, Knegt van Izabelle.

Gevolg van zingende en danssende Heidens en Heidinnen.

*Het Spel speelt in Lion, in en omtrent het Huis van Orontes.*

# De juffrouw naar de mode.
# *Blyspel.*

## Eerste bedryf.

### Eerste tooneel.

*Ferdinand, Violette.*

**FERDINAND.**
**M**yn waarde Violette, ach! waar zal ik my wenden?
Verlaat my de ongetrouwe, om eenen onbekenden?
Die ongestadige! daar 'k haar zo teer bemin?

**VIOLETTE.**
ô Ja, myn Heer, ze is zeer veranderlyk van zin.
Geen onstandvastiger zag ik van al myn leeven.
Op 't enkele bericht, dat aan haar is gegeven,
Heeft zy van hem en ook van zyn geboortestadt,
Zulk een voordeelige verbeelding opgevat,
Dat gy niet weinig werk (indien gy 't hebt besloten)
Zult vinden, om haar sterk vooroordeel om te stoten.

**FERDINAND.**
Ik moet haar zien.

**VIOLETTE.**
Myn Heer, hoe! wat wilt gy bestaan?

**FERDINAND.**
Ik zal haar toonen wat ik heb voor haar gedaan.

'k Zal haar doen denken aan den eedt, en daar beneven
Wat Trouw-beloften zy my eertyds heeft gegeven:
Hem zo afschuwelyk verbeelden...

**VIOLETTE.**
Ja dan zal
Zy zien, dat Minnenydt uw hart in dit geval
Beheerst, en wat gy haar zult van Anzelmus zeggen
Zal haar verdacht zyn, of uw eigen mond weerleggen.

**FERDINAND.**
'k Heb dan geen toevlucht, als tot wanhoop en verdriet?

**VIOLETTE.**
Tot wanhoop? neen, myn Heer, dat raade ik u noch niet.
Gy zyt te minnens waard, om zo te zyn verbannen:
Doch 't mag in 't minst geen kwaad, dat zomtyds gy liên mannen,
Door eigen misverstand, en lichtgelovigheid
Zo eens bedrogen word: maar heden is 't geen tyd,
Dat gy wanhoopig hoeft te worden, om 't verliezen
Van eene Minnares.

**FERDINAND.**
Mogt ik een ander kiezen,
Gelyk als Izabell...

**VIOLETTE.**
Bedriegt u niet te zeer:
Wacht gy by andere dan meer geluk myn Heer?
Veel Juffers hedendaags die volgen één methode.
De list, en veinzery is by haar in de Mode.
Zy vinden haar vermaak in de onstandvaftigheid;
Doch 't beste middel dat ik weet, recht uit gezeit,
Om uit uw zielsverdriet en hartenleed te raken,
Is, dat gy in het minst, op haar geen staat moet maken.

**FERDINAND.**
Wat zal ik eind'lyk doen, in dees myn droeven staat?

**VIOLETTE.**
Dewyl dat alle uw zorg, en vlyt, in 't minst niet baat,
Noch helpen kan, zo veinst een ander te beminnen,
Gy zult door deeze list haar koelheid haast verwinnen:

Ligt geeft ze uit spyt u weer al 't geen ze u heeft ontrooft.

**FERDINAND.**
Orontes, heeft haar aan Anzelmus reets verlooft.
Wat kan dat veinzen, en dat ydel opzet baten?
Dewyl het is op 't punt dat ik haar moet verlaten.

**VIOLETTE.**
Ei wanhoop niet: maar, zyt op middelen bedacht,
Waar door gy in het korte een beter uitkomst wacht;
En zoekt met alle vlyt dit Huwlyk te beletten.
Wyl ik u alle hulp, my mooglyk, by zal zetten;
Maar denk de tyd is kort, hier dient geen lang beraad;
Uw Medeminnaars zaak is in een goeden staat.
Orontes heeft zyn woord alreets aan hem gegeven.
Hy zal van daag hier zyn, gelyk hy heeft geschreeven.
Vaar wel, 'k heb geen meer tyd; ik word alreeds bevreest,
Dat hy my vragen zal waar 'k zo lang ben geweest.

## Tweede tooneel.

*FERDINAND, KRISPYN.*

**KRISPYN,**
*zich dronken hondende, zingt.*
*Ik heb omtrent twee vlessen*
*Gedronken, voor den dorst...*

**FERDINAND.**
Daar is Krispyn.

**KRISPYN, *zingt.***
*Ik heb omtrent twee vlessen*
*Gedronken, voor den dorst.*
*En om de smart te lessen*
*Van myn benaauwde borst,*
*Zo ga ik zomtyds drinken,*
*En met een glaasje wyn, van den Rhyn,*
*Eensjes klinken, eensjes klinken.*

**FERDINAND.**
"Dien schelm, na 'k merk, zo is hy dronken.
Wel guit, wel vagebond, zyt gy al weer beschonken?

Waar hebt gy nu zo lang geweest? spreek op, by wien?
Ik heb dees morgen u tot nu toe niet gezien.

**KRISPYN.**
Dat is uw eigen schult, gy had maar eens te komen
Hier in de naaste kroeg, daar had gy my vernomen,
Wyl ik den ganschen tyd daar niet ben uitgeweest.

**FERDINAND.**
Hoe! schurk, gy brengt den dag dan door, gelyk een beest,
Met zuipen? daar ik 't u zo dikwils heb verboden;
En nu juist daar uw dienst my 't meesten is van noden?

**KRISPYN.**
Ja waarelyk?

**FERDINAND.**
Ik had nog hoop op u, maar gy
Zyt dronken, naar ik zie, en in geen staat, om my
Den minsten dienst te doen.

**KRISPYN.**
Wel waarom niet? dat klagen
Is zotheid; ik kan, om myn vrinden te behagen,
My dronken maken, en weer nugt'ren, zo 'k maar wil.
Het is my eveneens, 'k vind daar in geen verschil.

**FERDINAND.**
Zyt gy niet dronken? hoe?

**KRISPYN.**
Wel neen: wilt maar niet vreezen.
Waar drommel woud gy dat ik dronken van zal wezen?
Ik wil myn leven lang, van drank versteken zyn,
Zo 'k van dees morgen, meer dan maar twee flessen wyn
Heb voor ontbyt gehad.

**FERDINAND.**
Ha! schobbejak, twee flessen?

**KRISPYN.**
Ja twee. Is dat te veel, om iemands dorst te lessen?

**FERDINAND.**
Zo gy gelezen had wat Seneca ons zeit,
Wat hy geschreven heeft omtrent de matigheid,

Zo zoud gy zekerlyk, en zonder twyfel weten,
Dat ieder een, zelfs by de grootste maaltyd eeten,
Maar driemaal drinken moet.

**KRISPYN.**
Ja, heeft hy dat gezeid?

**FERDINAND.**
Gewisselyk.

**KRISPYN.**
Dan moet in Seneca zyn tyd
De wyn zo goed niet zyn geweest, myn Heer, als heden.
Want anders kan 't niet zyn, dat 's wis.

**FERDINAND.**
Houd u te vreden.
Die twist van Seneca, myn vriend, en van den wyn,
Geef ik u altemaal gewonnen: maar Krispyn,
Helaas!

**KRISPYN.**
Helaas! ziet daar een zucht, die wel verheven
Is uitgedrukt. Maar Heer, dewyl ik van myn leven,
In die verhandeling der zuchten, niet een woord
Gelezen heb, en noch veel minder iets gehoord
Van die der matigheid, zo wilt me eens uit gaan leggen,
Wat of gy eigentlyk met dat, helaas! wilt zeggen?

**FERDINAND.**
Ach! dat ik sterven moet, een dood vol bitterheid.

**KRISPYN.**
Zegt Seneca dat ook?

**FERDINAND.**
ô Neen: maar 'k ben bereid,
Dat noodlot te ondergaan, zo 'k Izabel moet derven.

*Krispyn wil vertrekken.*

Waar gaat gy.?

**KRISPYN.**
Zegje niet, dat gy terstond moet sterven?

**FERDINAND.**
ô Ja. indien ik niet met haar getrouwt kan zyn.

**KRISPYN,** ***willende weggaan*****.**
Wel nu...

**FERDINAND.**
Waar gaat gy heen?

**KRISPYN.**
Om een bouteilje wyn.

**FERDINAND.**
En wat gemeenschap heeft de wyn met myne reden?

**KRISPYN.**
Dewyl gy sterven wilt, zal nimmer zyn geleden
Dat gy van hier vertrekt, myn Heer, gelooft zulks vry,
Voor dat gy met een glas uw afscheid drinkt van my.

**FERDINAND.**
Hoe, schelm! daar u myn smart en droef heid is gebleken;
Durft gy zoonbeschaamt my,in dees staat, noch spreken
Van zulke zotterny?

**KRISPYN.**
Wel aan. terwyl gy niet
Ververst wilt zyn, als door uw tranen vol verdriet;
Noch all' uw droef heid, zo als ik, ter neêr kunt zetten:
Maar steeds vol wanhoop blyft. Ik kan 't u niet beletten:
Gy zyt myn Meester, en 't is u geoorloft: maar
Laat ons hier nu in ernst eens spreken met elkaâr:
Uw zaken die staan slecht, dat kan ik wel ontdekken;
Doch om de waarheid u te zeggen zonder gekken,
Gy zult in korten tyd berooft zyn van verstand,
Als gy de Min niet uit uw herssenen verband.
Op myn Consciensie, ik begin daar voor te vrezen.

**FERDINAND.**
Denk, welk een ongeluk, wat smart zou 't voor my wezen,
Als ik haar in den arm eens Medeminnaars zag:
Ik bid, ach! myn Krispyn! ei hoed doch zulk een slag.
Maak my gelukkig, eer ik eeuwig haar moet missen;
Ja maak vry staat....

**KRISPYN.**
Waar op?

**FERDINAND.**
Op myne erkentenissen,
Myn vriendschap, op myn gunst,en op de dankbaarheid
Die 'k u betonen zal. Op...

**KRISPYN.**
Op...dat 's fraai gezeidt.

**FERDINAND.**
Hoe! twyffelt gy aan 't geene ik zeg?

**KRISPYN.**
Gewis, met reden;
'k Acht de beloften vaneen Minnaar, Heer, als d'eeden
Der Leugenaars; want die zyn voor de waarheid doof:
'k Zal my wel wachten, dat ik niet te licht geloof:
Maar, al die fraaijigheên die gy my voor komt leggen,
Wat kosten die by de el?

**FERDINAND.**
Wat wilt gy hier meê zeggen?

**KRISPYN.**
'k Vraag hoe veel gelt men my daar wel opleenen zou?
Want by aldien ik in de liefde hand'len wou,
Zou ik verplicht zyn om een party schult te maken;
De Makelaars in die Negocie, dat zyn snaken.
En net gelyk die geen die in de Wissels doen;
Men diend hun moeite wel ordent'lyk te vergoên,
Of anders hebben zy den drommel van het werken.

**FERDINAND,** ***hem zyn beurs gevende*****.**
Hou vast, daar is myn beurs.

**KRISPYN.**
Na dat ik kan bemerken,
Is dit een goudbeurs naar de Mode, ja gewis,
Want by 't gevoel zo valt zy vry wat licht, ik gis
Dat myn bekwaamheid, nu al 't verdre moet beschikken.
Zeg op; wat is 't verschil?

**FERDINAND.**
't Herdenken, doet my schrikken:
Orontes heeft, helaas! zyn Dochter my ontrooft,

En aan Anzelmus, ach! wat spyt! tot Vrouw belooft;
Dit in een Koopmans zoon, zeer ryk, en na gedachten...

**KRIPSPYN,** ***zich bedenkende.***
Anzelmus... dat 's een naam daar veel van is te wachten.

**FERDINAND.**
Ook woond hy te Parys; maar komt hier noch dees dag.

**KRISPYN.**
Dees dag? dat is wel gaauw, als ik het zeggen mag.
Hy moest ten minsten ons maar zo veel tyd vergunnen,
Dat wy ons met elkaár noch eerst beraden kunnen:
Kent gy Anzelmus niet?

**FERDINAND.**
ô Ja: 'k beb hem omtrent
Zo lang als ik ben rot Parys geweest, gekent,
Maar 't is een groote gek.

**KRISPYN.**
Dat is zo veel te slimmer;
Want erger beest, Heer, als een gek is, zag ik nimmer:
Maar zeg, hoe oud is hy?

**FERDINAND.**
Zo twee-en-twintig jaar,
Of daar omtrent.

**KRISPYN.**
En ook heel wel gemaakt, niet waar?

**FERDINAND.**
Ja! doch een loskop, van een ongeregelt leven,
Gelyk u zyn gelaat wel zal te kennen geeven.

**KRISPYN.**
Zo'n Kittebroertje, niet?

**FERDINAND.**
Hy is op alle wys
Een snapper.

**KRISPYN.**
O! dat is de ziekte van Parys.

**FERDINAND.**
In 't kort, hy is een gek, die ieder moet verachten;

Een lompert in zyn aard, daar niets van is te wachten.

**KRISPYN,** ***zich bedenkende.***
Zie daar, myn Heer, hou vast, ei, neem jou beurs maar weer.

**FERDINAND.**
Waarom?

**KRISPYN.**
Waarom? om dat, zo dra als zich myn Heer
Anzelmus maar vertoond voor Izabelles oogen,
Zal zy zodanig zyn in liefde opgetogen,
Dat gy haar nimmermeer verkrygen zult.

**FERDINAND.**
Hoe dat?
Om deze afbeelding die ik van hem doe?

**KRISPYN**
Ei wat
Myn Heer! gy wilt bestaan, een Juffrouw te beletten,
Om haar genegenheid op een persoon te zetten,
Die alles te gelyk bezit: want, hy is schoon,
Van redelyk postuur, een deftig Koopmans zoon,
Een lichtmis, lomp van aard, een snapper, los van reden,
Die daarenboven, met al zyn bekoor'lykheden,
Eerst uit Parys komt: gy bedriegt u waarlyk zeer.
Uw Medeminnaar heeft tienmaal meer geest, myn Heer,
Als hy van doen heeft, om terstond de gunst en zinnen
Der beste Juffer van geheel Lion te winnen.

**FERDINAND.**
Hoe! maakt gy zwarigheid? 'k beloof u nog tot loon,
Een beurs Ducaten.

**KRISPYN.**
Maar...gy spot. Ik bid verschoon
My, Heer? 'k ben om u dienst te doen, altoos genegen;
“De drommel! nog een beurs? nu uit hy zig ter degen.
Een beurs Ducaten? en in specie?

**FERDINAND.**
Op myn woord,
Gereed gelt.

**KRISPYN.**
Op uw woord?

**FERDINAND.**
Ja op myn woord.

**KRISPYN.**
Voort, voort
Zyn myn Ducaten.

**FERDINAND.**
Hoe! durft gy my niet vertrouwen?

**KRISPYN.**
Och ja. Maar 'k las eens, Heer, na dat ik heb onthouwen,
Een spreekwoord, dat... de droes haal die vergetelheid;
Ja, Verba Volant, dat...versta je? dat 's gezeid....
De woorden....vat je? per exempel, 't geen wy praten.
Die woorden vliegen heen...

**FERDINAND.**
Wel nu?

**KRISPYN.**
En myn Ducaten
Zyn op uw woord, en dat is weg; versta je wel?
Waar drommel of ik nu dat woord weer zoeken zel?

**FERDINAND.**
Vind gy my dan niet goed, om ze aan u te betalen?

**KRISPYN.**
Och ja. Zeer wel, myn Heer; de pikken moet my haalen;
Ik ben tot uwen dienst: maar 't schynt of in dees tyd,
My tegen wil en dank veel achterdogt bestryd:
Doch ga maar heen, en zyt in 't minste niet verlegen;
Ik zal in stilte hier uw zaak eens overwegen,
En in een korten tyd by u in huis weêr zyn.

**FERDINAND.**
't Is wel; ik wagt u, met het einde van myn pyn.

## Derde tooneel.

**KRISPYN,** ***alleen*****.**
Laat ons in eenzaamheid, nu met verstand en zinnen,
Eens overleggen hoe men 't werk best zal beginnen.

*Hy spreekt Ferdinand na.*

Helaas! ach! myn Krispyn! indien het lukt, krygt gy
Een beurs Ducaten voor uw dienst, tot loon van my.
Ziet hier nu het verschil; om ze in myn zak te steken,
Moet ik voor eerst bestaan een huwelyk te breken:
De Minnaar, Dochter, en de Vader...ja, dat 's goed.
De Vader die is wel, dat is een oude bloed.
Ik heb wel wyzer noch bedot, en van myn leven,
Wel meer als duizendmaal, veel slimmer kwaad bedreven:
Om nu de Dochter...ha! 't zal zonder werk wel gaan.
Anzelmus moet...dat is gewonnen, kom, wel aan!
'k Zal die Ducaten, maar eens gaauwtjes na my stryken.

*Hy gaat, en blyft, als of hem ymand wederhoud.*

Zacht vriend, zo haastig niet. Waar zou dit na gelyken?
Gy moet ten minsten eerst, eer dat gy heen zult gaan,
Recht overleggen, wat in 't werk al dient gedaan:
Voor eerst moet Izabel Anzelmus dood'lyk haten...
Maar, denkt gy, dat zy zich zo maar zal leiden laten?
Ik weet waaragtig niet, hoe 'k my gedragen zal...
Ei, wat gedragen, struif; wat drommel, ben ik mal?
'k Moet maar zo'n Hangebast, gebrekkelyk van leden,
Net eveneens, als of 't Anzelmus was, verkleden:
Want tegenwoordig zyn de Juffers, in 't gemeen,
Op hem, die 't schoonsten is, verlieft, en dan...maar neen,
De fraaiste Juffer is somtyds vooringenomen,
Met d'allerlompste Aap, die voor haar oog kan komen;
't Zal mog'lyk beter gaan wanneer ik Izabel
Eén van die snaaken, vol van waan, voor oogen stel,
En die men nimmermeer hoord onder 't vryen spreken,
Als van hun kleederen, en andre malle streken;

Zulk een Grootsprekertje, vol snaps, van niemendal:
Zo'n Laf bek, die uit vrees dat hy de poeijer zal
Door 't roeren van zyn hooft uit zyn paruik verliezen,
Gelyk een Yzerman, of styve Pop van biezen,
Het heele lichaam draait, en net als op de kaak,
Te pronk staat, met de kop zo styf gelyk een staak;
Die, om zich op een wys vol lieflykheid te uitten,
Steeds met u spreken, net als of zy staan te fluiten:
Waaragtig dat zal gaan. Zulk een figuur is goed.
Want walchelyker volk heb ik nog nooit ontmoet;
My dunkt, een Juffer moet van al die grillen spuwen;
En hun gezelschap, als de droes of nikker, schuwen.
Althans was ik een Vrouw, ik zou hun byzyn vliên:
Maar, dat 's tot daar aan toe, men zal in 't kort haast zien,
Als ik Orontes door myn listen kan weêrhouwen,
En hy Anzelmus met zyn Dochter niet laat trouwen,
Maar met de kous op 't hooft, weêr na Parys toe zendt,
Dat ik myn moeite niet vergeefs heb aangewendt,
En geen practyk, noch list, hoe 't zy, om myn Ducaten
Te winnen, in het minst heb agterweeg gelaten....

*Hy ziet Govert.*

Maar hoe! wie zie ik daar? och! och! dien schobbejak
Heeft wis gehoord, dat ik van myn Ducaten sprak;
Wie weet of hy myn beurs niet daad'lyk op zal eisschen,
Ja, 't is zyn Ambacht, wis, zyn vingers staan als seisschen.
Och, och, waar zal ik heen? nu word ik eerst bevreest...
Hei, kaerel, ga je weg?

## Vierde tooneel.

*KRISPYN, GOVERT gekleet als een Soldaat.*

**GOVERT.**
Wat is dat voor een beest?

**KRISPYN.**
Hoe! wanneer of de vent, zo kennis heeft gekregen?

**GOVERT.**
Het is Krispyn...

**KRISPYN.**
Hoe nu, 't is Govert; sellewegen.,
Waar komt gy zo van daan? 'k heb u in duizend jaar,
Ja langer, niet gezien.

*Zy omhelzen malkaar.*

**GOVERT.**
Krispyn, waaragtig waar,
Het heugd my ook niet meer: maar zoud ge in deze kleeren
My noch wel kennen? zeg?

**KRISPYN.**
Wel neen: dat wil ik zweeren.
Hoe! gy als een Soldaat?

**GOVERT.**
O ja; 'k heb, sedert dat
Ik u het laatste zag, al veel figuurs gehad.
En zonder één geval, my 't laatste jaar verschenen,
Was al myn hoop van u ooit weêr te zien, verdwenen.

**KRISPYN.**
Men kwam u lichtelyk betrappen, op een tyd
Dat gy uw handen, in hun groote gaauwigheid
Zo'n weinig oeffende?

**GOVERT.**
Net zo. Dat was de reden:
Want zeker Practizyn nam my, niet lang geleden,
Voor Knecht aan. Wyl hy my daar toe genegen vondt.
Maar 't duurde niet heel lang, vermits de vent verstond
Wat knevel dat ik was.

**KRISPYN.**
De drommel, met die Heeren
Daar moet me meede opregt en voor de vuist verkeeren:
Want doet men hen te kort, zo loopt men groot gevaar:
Dat volk is schrik'lyk vuil.

**GOVERT.**
Zulks wierd ik toen gewaar.

En eind'lyk heb ik my, in dezen dienst begeven,
Gelyk gy heden ziet.

**KRISPYN.**
Dat 's al een kluchtig leven!
Maar, apropo, waar dient gy nu? te land?

**GOVERT.**
Wel neen.

**KRISPYN.**
Ter zee?

**GOVERT.**
Neen, ook al niet.

**KRISPYN.**
Dat vind ik ongemeen.
Waar dan? spreek: in de lucht?

**GOVERT.**
Hoor toe, ik zal 't u zeggen
't Is op de Rhône.

**KRISPYN.**
O! daar zult gy ligt'lyk leggen,
Op de een' of and're Schuit met hout.

**GOVERT.**
ô Neen: ik dien
Gelyk als Schildwacht op een Molen; om te zien
Of daar ook Schuiten zyn; die, komende aan de wallen,
En onderwegen, van de nacht zynde overvallen,
Dan vrezen, den Commis te storen in zyn rust;
En uit bescheidenheid, zeer stil, gelyk 't hun lust,
De Stad insluipen, eêr den dag begint te ryzen;
En ik draag zorg, myn vrind, om hen de weg te wyzen,

**KRISPYN.**
Maar zeg eens Govert, zyt gy wel van zins, om gelt
Te winnen?

**GOVERT.**
Graag. Daar ben ik altyd op gestelt.

**KRISPYN.**
De vraag is, om met list hier iemand te bedriegen:

Maar nog één moest 'er zyn, die onbeschaamt kan liegen.

**GOVERT.**
Nog één. Laat zien, 'k geloof dat ik wel iemand weet,
Die zeer bekwaam is tot die dingen; ja compleet.
Zyn naam is Filipyn; hy 's gaauw; en zeer doorslepen
In alle schelmery, en vol van valse knepen.

## Vyfde tooneel.

*KRISPYN, GOVERT, FILIPYN.*

**FILIPYN, *lachende.***
Ha, ha, ha, ha.

**KRISPYN.**
Wat 's dat?

**GOVERT.**
Na 'k merk zal dit hem zyn.
Hy heeft daar iemand weêr bedot, naar allen schyn:
Hy is verheugd.

*Tegen Filipyn.*

Waar lacht gy om?

**FILIPYN.**
Wie heeft zyn leven?
Zou 'k van myn lachen u juist reden moeten geven?
Wat raakt het jou?

**KRISPYN.**
Myn vriend, wy hadden met elkaâr
Besloten, om u een fles wyn te geven; maar
Terwyl gy kwaad word...

**FILIPYN.**
Maar...gy moet my dat vergeven,
Al was ik noch zo kwaad, zo zou ik van myn leven
Die prezentatie u niet weig'ren kunnen...

**GOVERT.**
Wat!
Geen wyn alleen: maar gelt toe winnen, boven dat.

**FILIPYN.**
Hoe! vrinden, een fles wyn, en dan noch gelt toe winnen?
'k Verzeker u...

**KRISPYN.**
Wel, wat?

**FILIPYN.**
Dat ik met goede zinnen,
Dit aanstonds accepteer. Zeg op, wat is 't verschil?

**KRISPYN.**
Gy moet ons helpen in een list.

**FILIPYN.**
Met al myn wil.
Maar is 'er geen gevaar?

**GOVERT.**
Gevaar? hoe! gy noch vrezen?
Waar komt u dit van daan, myn vriend? gy die voor dezen
Zo Edelmoedig, en zo dapper hebt weêrstaan
De Pynbank, 't Gees'len, en wat meer u is gedaan,
Uit last van het Gerecht.

**FILIPYN.**
Gy zyt te brave luiden,
Om iets op my, het geen u eigen is, te duiden;
Myn kunst in 't stelen is zo veel als niemendal
By die van uw', gy, die de Meester boven al
Zyt, van dat Ambacht.

**KRISPYN.**
Zacht, laat ons geen tyd verliezen;
Maar zien in de eerste kroeg, wat middel dat wy kiezen.

**FILIPYN.**
Als men 't beraad neemt, met het wynglas in de hand,
Zo gaat ons werk vast door, en lydt geen tegenstand.

*Einde van het Eerste Bedryf.*

# Tweede bedryf.

## Eerste tooneel.

*IZABELLE, zittende voor haar Toilet, VIOLETTE, LA FLEUR.*

**VIOLETTE.**
Ik zeg als nog Juffrouw, gy kunt niet fraaijer weezen,
'k Zag u ook nooit zo kwaad...

**IZABELLE *zeer onverduldig*.**
Ik ben zo slegt voor dezen
Nooit gecoëffeert geweest, myn Bichon zit niet goet,
En is niet getappeert gelyk als 't wezen moet....
De Aigrette, moet gy ook wat meer na voren zetten..
Doet nog aan deze kant wat Poeijer, Violette...

**VIOLETTE.**
Waaragtig, Juffrouw, ik verlies al myn gedult;
't Schynt dat gy nimmermeer in order wezen zult.
't Is wel een Opera van daag om u te kleden.

**IZABELLE.**
Gy schikt ook alles naar uw eigen zinlykheden,
En niets gelyk 't behoort. Dat ziet 'er uit ... ei Iet
Hoe of dat hair daar zit...geef agt op myn Toupet....
Roep aanstonds myn Lakei.

**VIOLETTE.**
La Fleur...

**IZABELLE.**
Waar zou hy wezen?
La Fleur... La Fleur...

**LA FLEUR, *van binnen*.**
Juffrouw...

**IZABELLE.**
Dien guit! hy mag wel vrezen.
Hoe is 't, gy lykt wel doof als ik u roep?

**LA FLEUR.**
Juffrouw
Gy hebt nooit iets te doen...

**IZABELLE.**
Geen praatjes, zeg ik jou...
Geef my terstond....hy heeft my waarlyk doen vergeten
Wat ik hem zeggen wou.

*Tegen Violette.*

Gy zult misschien wel weten
Wat dat ik hebben wil.

**VIOLETTE.**
Och! neen: dat weet ik niet,
Zyt daar verzekert van.

**IZABELLE, *zich bedenkende*.**
Ach ... loop eens ras, en ziet
Of Heer Leander aan zyn huis is.

*La Fleur gaat heen.*

Zacht, waar heenen?

**LA FLEUR.**
Daar gy my zend, Juffrouw.

**IZABELLE.**
Ik bid, ei ziet dien kleene,
Dien Losbol eens: wat of hy denkt? voort blyft me staan,
En wagt, tot dat ik eerst met spreken heb gedaan;
Die lompheid die begint my langer te mishagen.
Loop na Leanders huis, en ga myn Snuifdoos vragen,
Die hy my gist'ren op den weg ontnomen heeft.
Zeg, ik wil absoluit dat hy ze u mede geeft.
Indien hy zo begint zo blyven wy geen vrinden.

*La Fleur blyft.*

**VIOLETTE.**
't Is nu de regte tyd om hem in huis te vinden!

**IZABELLE.**
Laat hy hem zoeken; want ik wil geensins verstaan,
Dat hy zal met myn doos by and're pronken gaan.
Hy zou licht denken vry te wezen naar behoren,

Met maar te zeggen, dat myn Snuifdoos is verloren.
Die Heeren doen doch nooit niet aârs.

**VIOLETTE.**
Een groot verlies,
'k Weet voor een Juffrouw al geen nodiger Servies.

**IZABELLE.**
Het is de Mode. Hoe! wilt gy my dan beletten,
Dat ik als and'ren, ook zulks heb? wilt Koffy zetten.

**VIOLETTE.**
Al weer? gy hebt ze nu (ik neem u zelf tot blyk )
Wel viermaal in één uur gehad.

**IZABELLE.**
Gy hebt gelyk.
Maar, zet my Thée.

**VIOLETTE.**
Ja wel, hoe zal ik 't hier nog klaren?
De drommel, wensch' ik, moet in al die prullen varen,
Ik weet niet wat voor smaak dat gy daar doch in vind.

**IZABELLE.**
Het is niet om de smaak, ô neen; maar 'k ben gezind,
Gelyk als ieder een, myn zaken te beleggen,
En volgen de manier.

**VIOLETTE.**
Heel wel.

**IZABELLE.**
Wat zoud gy zeggen,
Indien ik eens gelyk veel and're Juffers deedt?
Die, om dit alles maar te hebben, zonder leedt
Haar goed verkopen gaan, ja somtyds wel haar kleêren.

*Zy ziet La Fleur.*

Wat doet die Jongen daar? ik zal jou Deugniet leêren.
Gaat gy niet waar ik zeg?

**LA FLEUR.**
Je zei ik moest niet gaan;
Maar wachten tot gy eerst met spreeken had gedaan.

**IZABELLE,** ***staat op, als of zy hem slaan wil; terwyl La Fleur wegloopt.***
Wacht, wacht, kom maar een; hier, ik zal u antwoord geven.
Die ooren, moeten hem eens lustig zyn gevreven.

*Zy ziet in de Spiegel.*

Wat is 't voor weer?

**VIOLETTE.**
Heel schoon, gelyk het daad'lyk leek.

**IZABELLE.**
Dit kleed staat my niet wel, het maakt my veelste bleek;
Ik zal myn groene Sak zo aanstonds aan gaan trekken,
Die zit my eens zo fraai.

**VIOLETTE.**
Ja wel, het lykt wel gekken.
Gy zyt volmaakt met dit. Ook zit het u compleet;
Ik wed in heel Lion geen Juffrouw is, gekleed
Met zulk een Air als gy; dat durf ik heel wel wagen.

**IZABELLE,** ***gaat weêr zitten.***
Goed, in geheel Lion, wilt zulks myn Nicht maar vragen,
Die zegt dat zy veeltyds hier Juffers heeft ontmoet,
Wiens mislyk Air, den mensch schier kwalyk worden doet.

**VIOLETTE.**
Uw Nicht, die weet niet wat zy zeit.

**IZABELLE.**
Myn Nicht niet weten
Wat dat zy zegt? wel hoe, wat 's dit? zyt gy bezeten?
't Is nog geen Maand geleên, dat zy hier van Parys
Geretourneert is, ik geloof gy zyt niet wys.

**VIOLETTE.**
Dat zy daar meê zo 't wil, 'k zeg nochtans dat gy heden
Bevallig zyt gekleedt, ja 't zit u om de leden
Zo fraai als 't immer ken.

**IZABELLE.**
Het was een schoon pleizier,
Zo my Anzelmus hier eens vond, van een manier
Die Rebutant is, en by ieder te verachten,
En met een Air gekleed, gansch tegen zyn gedachten:

Myn Nicht die zegt, zy heeft geen delicater wys
In 't kleden ooit gezien, als die is van Parys.

**VIOLETTE.**
Al zacht Juffrouw, al zacht; ik heb niet lang geleden,
Hier Juffers van Parys gezien, wiens Air in 't kleden,
Zo goed niet was als dat van ons; maar eens zo slegt.
'k Wil wel geloven 't geen word van Parys gezegt;
Dat het een Stad is, vol beschaaftheid en manieren;
Maar dat de Juffers zich daar juist zo fraai verçieren,
Dat kan ik gantsch niet zien, vermits dat al die geen
Die daar geweest zyn, op haar weêrkomst, in 't gemeen
Veel zotter zyn gekleed, als eer dat zy vertrekken:
En ik hou voor gewis, dat daar zo wel ook gekken,
Als elders zullen zyn.

**IZABELLE.**
'k Verzeker u, myn Nicht
Zou u wel zwygen doen, zo gy in haar gezicht
U zelve eens uitten dorst, met zulke zotte reden,
De wyze van dit Land, is vol gebrek'lykheden.

**VIOLETTE.**
Gy noemt my daar een schoon Autheur, uw Nicht...

**IZABELLE.**
Ja 't geen
Zy van Parys verhaald, dat maakt my ongemeen
Belust, om daar te gaan.

**VIOLETTE.**
Wilt u zo niet verblyën.
Gy komt 'er licht te vroeg.

**IZABELLE.**
Ik zal de Galderyën
Van het Paleis, en 't Kerkhof van Sint Innocent,
De Kerremis van Sint Germain, en Sint Laurent,
Daar zo veel fraaijigheên te zaam in zyn besloten,
Al wel ter deeg bezien; ja 'k voel myn lust vergroten!
Ook zegt men dat aldaar het minste Poppenspel,
Veel beter is als hier onze Opera.

**VIOLETTE.**
Ja wel!
Hoe kan het iemand in Parys dan noch verdrieten?

**IZABELLE.**
En zonder twyfel zal ik het gezicht genieten,
Van 't Hof, ja al het geen wat verder in de Stad
Nog is te zien; en zo ik het geluk dan had,
Van my by ieder één uitmuntende te maken,
En dat myn Schoonheid daar kwam in gerucht te raken...

**VIOLETTE.**
Dan kreegt gy het vermaak, van uw Portret misschien
Op de Almanakken, ja op Waijers haast te zien.

**IZABELLE.**
Gy denkt te lachen: maar ik heb verscheide ryzen
Gehoord, doch zonder my in 't minst hier door te pryzen,
Dat Vrouwen van Lion, wiens Schoonheid, Air, en Geest,
By my niets hebben, dáár, zyn g'admireert geweest,
By ieder die haar zag.

**VIOLETTE.**
Dat wil ik wel geloven...

**IZABELLE.**
Al die Grossiëreteit zal haast in my verdoven:
Ja 't zal wat anders zyn, als ik een Maand of tien
Aldaar gewoond heb, en myn Vader weêr kom zien.
Elk zal in myn manier die van Parys ontdekken,
En ik zo veel als voor 't Origineel verstrekken,
Waar na dat ieder een zig reguleeren zal.
Ja ik flatteer my, dat ik in myn Air, en al
Myn kleding, by het puik der Dames zal briljeeren,
En dat elk wenschen zal, om met my te verkeeren.
Ach! was ik 'er maar eens!

**VIOLETTE.**
Ja wel! om uwe reên
Bedroef ik my: maar waar zal Ferdinand dan heen?

**IZABELLE.**
Dat die patientie neemt; hy mag zyn drift verwinnen.

**VIOLETTE.**
Maar hebt gy niet belooft hem eeuwig te beminnen?
Vergeet gy hem dan zo op 't eerste voorstel maar,
Van één, die gy niet kent?

**IZABELLE.**
Gy hebt gelyk: 't is waar,
Ik plegt voor Ferdinand geïnclineert te wezen:
Maar gy moet weten, dat myn hart nog nooit voor dezen
Van dat Caracter was, om voor altoos, aan één
En zellefde Perzoon zich te attacheren: neen.

**VIOLETTE.**
Wat oogmerk heeft u dan tot trouwen aangedreven?

**IZABELLE.**
Het oogmerk van elk een die zich in de Echt begeven;
Myn eigen voogd te zyn; te leven naar myn zin;
De schoonste klederen te hebben, die men in
De waerelt ooit kan zien: want in de staat, en zeden
Van jonge Juffrouw, zyn te veel bedwongentheden,
Waar na dat myn humeur zich niet wel schikken kan.
En een getrouwde Vrouw weet daar in 't minst niet van;
Zo dat my deeze staat zal 't best Convenieeren;
En, mits dat ik een Man ontmoet na myn begeren,
Die 't in het alderminst ook aan geen gelt ontbreekt;
Noch my, in alles wat ik wensch, nooit tegenspreekt,
Zal ik 't vernoegste mensch ter waerelt kunnen wezen.

**VIOLETTE.**
Wel Ferdinand is ryk, zachtzinnig, uitgelezen
Van goedheid, en heeft nooit in 't minste u iets misdaan.

**IZABELLE.**
Hy 's niet geïnclineert, om na Parys te gaan.

**VIOLETTE.**
Ja wel, de drommel haal al die styfhoofdigheden.
Gy hoorden tot uw straf in 't Huwelyk te treden
Met een brutale, een jalourse, ja byget
Met nog veel slimmer vent.

**IZABELLE.**
In dat kas, Violet,
Was daar 't gebruik als hier, 'k zou my daar haast van wreken,
En doen als and'ren: maar 'k wil daar niet eens van spreken,
Dewyl dat niets als deugd de Mannen daar beheert:
Maar 'k gis Anzelmus zal hier reets zyn g'arriveert.
Myn Vader wacht hem op; en ik ben vol verlangen,
Om mynen Bruidegom hier van Parys t'ontfangen.
Ik ga dan, wyl ik nu in order ben gekleed,
En laat aan u de zorg dat alles is gereed.

**VIOLETTE.**
Ja gaat vry heen Juffrouw, ik zal het wel beschikken.
Dat is een mensch! wie zou voor zulk een aard niet schrikken.
Maar 'k zie daar Ferdinand, wat of die hebben wil.

## Tweede tooneel.

*FERDINAND, VIOLETTE.*

**FERDINAND.**
Zyt gy daar Violet? dat 's goed; ei houd u stil.
Ik zogt gelegentheid om u alleen te spreeken,
En u te zeggen, dat myn Knegt, zo als ik reeken,
Hier aanstonds komen zal, gelyk Anzelm' gekleed;
Gy moet u houden of ge in 't minste daar van weet.
Oront, die hem niet ken, zal 't gansch niet kunnen merken,
Indien Krispyn zyn list maar wel weet uit te werken.

**VIOLETTE.**
Dat heeft geen zwarigheid: maar als hy hier eens is,
En dat Anzelmus komt?

**FERDINAND.**
Hebt geen bekommernis,
Dat werk is wel bezorgt; maar één ding doet my vrezen,
Zo Izabel myn knecht eens kon...

**VIOLETTE.**
Dat kan niet wezen:

Zy heeft hem voor het meest een reis of twee gezien,
En dat van verre, zo dat zy op hem misschien
Niet eens gelet heeft; neen, wilt daar in 't minst voor schromen,
Gaat gy gerust uw gang, en laat uw knecht maar komen:
Maar zacht...na dat ik hoor zo komt Orontes daar.

**FERDINAND.**
Ja, 't is hem, met Krispyn, onze Paryzenaar;
Nu Violette, ik ga, hy moest my hier niet vinden.

**VIOLETTE.**
't Is wel; maar gaat niet ver, 'k zal Izabel verblinden.

## Derde tooneel.

*ORONTES, KRISPYN, verkleed.*

**KRISPYN.**
Wat voor een duivel van een vent ben jy, myn Heer?
Is dan in deze Stad geen éénen Draagstoel meer,
Om iemand van fatsoen, als my, naar huis te voeren?
Wat raarder doen is dat! jylui lykt hier wel Boeren.
Ik ben verplicht geweest, om door de heele Stad,
Straat in straat uit te gaan, gelyk een mag're Kat.
Kom voort, geef my een Stoel....

*Orontes geeft hem een Stoel, daar hy op gaat zitten.*

Ik heb haast geen meer krachten...
Is dat manier van doen, zo menschen op te wachten?

**ORONTES.**
Had ik het maar voorzien, myn Heer, 't was niet geschiet.

**KRISPYN.**
Had ik het maar voorzien! waarom voorzag je 't niet?
Dat is een fraai excus: wat moet ik niet al hooren?

*Hy zoekt zeer onverduldig in zyn zak, en haald 'er eenige oude vodden met een tol uit.*

**ORONTES.**
Wat is 't, myn Heer? hebt gy iets onderweeg verloren?

**KRISPYN.**
Wel ja, dat dunkt me! want ik mis myn Brieventas.

En 't slimste is, dat 'er juist myn Vaârtjes Brief in was,
Die 'k jou bestellen moest.

**ORONTES.**
Myn Heer ... 'k geloof uw reden...
Dewyl gy zegt zyn Zoon te zyn, ben ik te vreden.

**KRISPYN.**
Dat je de Pikken schen! 't is jou, aârs niemants schult;
Maar maak ook staat, dat jy ze weer betalen zult:
Ik heb 'er te Parys acht stuivers voor gegeven.

**ORONTES.**
O! dat 's een bagatel, daar 's weinig aan misdreven.

**KRISPYN.**
De duivel haal jou met je bagatel; zie daar,
Ik wou om je ooren wel, dat het een leugen waar.
Want de Papieren die daar in zyn doen my vrezen!

**ORONTES.**
Dat is een and're zaak; dan zullen 't Wissels wezen?

**KRISPYN.**
Ja Wissels! als het dat maar was, dan zou ik licht....

**ORONTES.**
Zyn 't dan Papieren, Heer, van zulk een groot gewicht?

**KRISPYN.**
Ja, dat beloof ik u; zy zullen my ontrieven;
Het waren een party Recommandatiebrieven,
Die my een Juffrouw te Parys, gegeven had,
Op zo wat Dametjes alhier in deze Stad.
Zy wonen in de straat...maar 't is my al vergeten,
Ook is 't onnodig dat gy meerder hoeft te weten.

**ORONTES.**
'k Versta u: maar, myn Heer, brengt gy ons van Parys
Hier niet wat nieuws? hoe komt gy? op wat wys?
Hoe vaart uw Vader? hoe zyn Vrouw? hoe gaan uw zaken?

**KRISPYN.**
Gants seldrement, myn Heer, gy moet dat vragen staken:
Ziet gy my voor een Bode, of voor een Nieuwsbrief aan?
Indien je wel wilt doen, zo laat dat talmen staan;

Want dat vermoeit my maar: doet ons veel liever weten,
Hoe dat me in huis hier leeft; heb jylui lekker eeten?
En drink je goeje wyn?

**ORONTES.**
Myn Heer, 'k zal alles doen
Wat dat ik kan, en u onthaalen met fatsoen.

**KRISPYN.**
Zulks wacht ik ook: want ik heb dikwils horen zeggen,
Als iemand van Parys by joului t'huis komt leggen,
Dat alles dan terstoud word overhoop gehaald.

**ORONTES.**
Dat is de waarheid; doch wy hebben 't wat bepaald;
Vermits men heeft verstaan, dat veel Parysche Heeren,
Als zy wel zyn onthaald, met ons de gek maar scheeren,
Op hun te rugkomst.

**KRISPYN.**
Wel wat my aangaat, ik zal
U niet lang lastig zyn: Want het verveelt my al
In zulk een lompe Stad; dies wilt maar voort bezorgen,
Dat ik op 't spoedigst weêr vertrek; al was het morgen,

**ORONTES.**
Op morgen? hoe! myn Heer! ik denk gy scheert de gek,
Zult gy ter liefde van myn dochter, uw vertrek
Niet wat verschuiven? wilt gy haar zo haast ontbloten...

**KRISPYN.**
Je Dochter, appropo! dat was my al ontschoten.
't Is waar dat ik expres om haar te trouwen kom;
De drommel haal Papa, daar dacht ik niet meer om;
Maar zeg Schoonvader? (wyl'k u daar doch voor moet houwen.)
Zeg, is 't hier de manier, als iemand komt te trouwen,
Dat men zyn Bruid nooit ziet?

**ORONTES.**
Wel neen.

**KRISPYN.**
Dat vind ik zoet!
Waat blyft uw Dochter dan? dat zy my niet begroet?

**ORONTES.**
Ik zal haar...

**KRISPYN.**
Spreek dan, spreek: gy hebt wel zorg gedragen
Dat zy gereinigt is! men hoeft u niet te vragen,
Of zy geleert heeft my t'ontfangen met fatsoen?

**ORONTES.**
Myn Heer, myn Dochter heeft die voorzorg niet van doen;
Ik twyfel niet of zy zal haren plicht betrachten:
Maar 'k weet zy zal u reets met ongedult verwachten;
Dewyl dat ik haar al gewaarschouwd heb, myn Heer,
Dat gy hier dezen dag zoud zyn, of licht wel eer.

**KRISPYN.**
Zo veel te slimmer is 't. Ik wou haar gaan verrassen.

**ORONTES.**
Verrassen? hoe! myn Heer! dat zou in 't minst niet passen.

**KRISPYN.**
Ja maar ik heb myn reên daar toe: want by aldien
Me een jonge Juffrouw, in haar recht Postuur wil zien,
Zo moet me eer dat men haar bezoekt, nooit van zyn leven,
Aan haar de tyd, om zich gereed te maaken, geven;
Versta je nu de zin? maar zeg, Schoonvader, zeg?
Wanneer de Bruiloft?

**ORONTES.**
Wel, men zal de kortste weg
Verkiezen; morgen hoop ik alles klaar te maken,
Wat daar toe nodig is.

**KRISPYN.**
Goed. Bestig zyn de zaken.
Dat is te zeggen, dat gy dezen avond, hier
De moeiten nemen zult, om my met veel plaizier
Eens gelt te tellen, ook?

**ORONTES.**
Gelt tellen?

**KRISPYN.**
Ja gelt tellen.

Gelt tellen. Spreek ik Grieks? of wou jy 't zo bestellen,
Dat ik uw Schoonzoon zou pro deo zyn?

**ORONTES.**
Wel neen.
Gantsch niet: maar in een Zaak als dit, word in 't gemeen,
Eerst een Contract gemaakt, gelyk gy wel zult weeten.

**KRISPYN.**
Wat, struif Contract, weg, weg, daar kan men niet van eeten,
'k Heb daar niet meê te doen; dat 's al maar niemendal.

**ORONTES.**
Maar weet, dat ik daar door, aan u belooven zal,
Tien duizend Kronen, met myn Dochter meê te geven,
En zulks word dan, myn Heer, in dit Contract beschreven.
Ook geeft gy my daar door Quitancie van dat gelt,
't Geen u een dag of twee na 't trouwen word getelt.

**KRISPYN.**
Ja! Zeg je dat? ei, ei! zyn dus hier de manieren?
En is een Man nog al zo gek in dees kwartieren,
Dat hy voor 't Huw'lyksgoed zyns Vrouws, Quitancie geeft,
Voor af, en eer dat hy 't noch eens ontfangen heeft?
Ik zal in Eeuwigheid zo drommels gek niet weezen.

**ORONTES.**
Met brave luiden, heeft men geen gevaar te vreezen.

**KRISPYN.**
Dat is zeer wel gezegt: doch ik, die my nochtans
In geen gevaar steek, om, gelyk veel and'ren Mans,
Die 'k zeer wel ken,gefopt te worden in het trouwen,
Door 't kwaad gedrag myns Wyfs, die niet weet huis te houwen,
'k Verklaar u als ik de tien duizend Kronen niet
In eigen handen heb, eêr 't Huwelyk geschiet,
Dat gy een ander Man kunt voor uw Dochter zoeken:
Want ik laat my van jou, noch van geen mens, meer doeken,
Versta je dat myn vriend? vaar wel ik groet u zeer,
En blyf uw Dienaar....

*Hy wil heen gaan.*

**ORONTES,** ***hem weêrhoudende.***
Maar ...zo haastig niet, myn Heer.
Ik bid u wacht doch wat? en wilt die driften stuiten;
Als gy myn Dochter ziet, zo zult gy wel besluiten...
Daar is zy; dat is goed. Zy komt hier recht van pas.

## Vierde tooneel.

*ORONTES, IZABELLE, VIOLETTE, KRISPYN.*

**VIOLETTE.**
Heb ik u niet gezegt, Juffrouw, dat hy daar was?
Gy ziet het, ik bedrieg' u niet.

**IZABELLE.**
Ach! Violette!
Is dit Anzelmus nu, daar 'k zo myn zin op zette?
En die myn Vader my zo fraai heeft afgebeeld?

**VIOLETTE.**
O ja, dat is hy zelf die in uw zinnen speeld.

**IZABELLE,** ***willende weêr weggaan.***
Foei! Violet' wat is hy lelyk!

**VIOLTTE,** ***haar weêrhoudende.***
Zyt te vreden:
't Geen van Parys komt, heeft in 't minst geen lelykheden,
Dat weet gy ommers wel.

**ORONTES.**
Myn Dochter, groet myn Heer;
Dit 's nu den Bruidegom, waar van ik u zo zeer
Gesproken heb.

**KRISPYN,** ***naar eenige grimassen gaat weêr zitten.***
Kom hier, myn lief, niet weg te lopen...
Sta toe, wyl 'k juist geen Kat denk in de zak te kopen,
Dat ik, eêr hier de koop by ons gesloten word,
Van dichte by, eens zie, of u ook niet wat schort;
Gelukkig noch, indien ik, ondanks al myn zorgen,

Niet word bedrogen met het geen 'er is verborgen.

*Dit zeggende, doet hy haar aan alle kanten omkeeren.*

**IZABELLE,** ***tegen Violette.***
Welk een Inpertinent!

**VIOLETTE.**
Goed, goed, uw Nicht die zegt
De Mannen van Parys die hebben 't oordeel recht.

**ORONTES,** ***tegen Violette.***
Haar Nicht die heeft gelyk...

**KRISPYN,** ***tegen Izabelle.***
Men hoeft geenzins te vragen,
Of gy u zelve wel zo wat kunt doen behagen?
En zo wat Airtjes geeft, wanneer gy zit of staat?
't Geen by de Juffers nu, zo in de Mode gaat?

**IZABELLE.**
Myn Heer, ik weet my in het minst niet na te maken,
Noch ik versta my niet op diergelyke zaken.

**KRISPYN.**
Gy zyt bevallig, en verstaat die dingen niet!
Gans bloed! dat is my lief, dewyl men nooit iets ziet
Dat gekker staat, als dat, foei, foei, 't zyn zotterneijen;
'k Mag zulke Schepsels doch niet voor myn ogen leijen,
Die over al om 't zeerst, haar fraaijigheên, ten toon
Gaan stellen; doch men ziet, en 't is haar rechte loon,
Dat zulke, wyl zy zich behaag'lyk willen maken,
Door die grimassen; meest, al in veragting raken,
En op het eind maar zyn remedies voor de min.

**ORONTES.**
Daar is ter werelt ook niets gekker in myn zin,
Als die gemaakte Airs, daar zy zich meê verçieren;
Naturelyk te zyn, in trekken en manieren,
Maakt een bevallig mensch, altoos wel hondertmaal
Beminnelyker.

**KRISPYN,** ***Violette aanziende, geeft baar de band.***
Ha! dag lief: de drommel haal
Die klyne platneus, die gy daar hebt (zonder grillen)
Zou ik veel liever, als uw Dochter hebben willen:

Ik vrees waaragtig, dat het my verdrieten zal,
Als wy getrouwt zyn; want zy spreekt haast niemendal.

**VIOLETTE.**
't Is waarlyk jammer, dat men u iets goeds komt geeven:
Ook zyt gy de eerste Man, die ik noch van myn leeven
Heb horen zeggen; dat een Vrouw te weinig spreekt.

**KRISPYN.**
Dat zyn de beste, daar zoo'n beetje vreugd in steekt.

**ORONTES.**
Wat haar aangaat, gy zult gelukkig met haar weezen.

**KRISPYN.**
Dat hoop ik: maar nochtans schyn ik daar voor te vreezen.
Wyl 'k my niet veel vertrouw, op 't geen gy zegt van haar.

**ORONTES.**
Wel, de ondervinding zal 't u leeren.

**KRISPYN.**
Dat is waar...

*Wyzende op Izabelle die by aanziet.*

Doch, naar myn dunken, is 'teen zotheid boven maten,
Op dat bedriechelyk geslacht, zich te verlaten:
Want als men 't Meisje trouwd, heeft zy naar allen schyn,
Geen één gebrek, en lykt de vroomste Maagd te zyn.

**ORONTES.**
Gy kunt verzekert zyn, dat gy niet word bedrogen.
Dies stelt u vry gerust.

**KRISPYN.**
'k Zal ook na myn vermogen
In alles wel voorzien; verstaat gy vriendschap? maar
Word zy myn Vrouw eens, en kan ik met goedheid, haar
Niet buigen na myn wil, zo mag zy vrylyk vreezen,
Dat dan by my terstond, den knuppel, 't woord zal weezen;
Gy zult eens zien hoe zy zal luist'ren naar zoo'n les...

**IZABELLE.**
Op zulk een voet, myn Heer, ben ik uw Dienares.

**KRISPYN, *schielyk opstaande.***
Ha! foei! wat zie ik! foei! ach! Hemel! kan 't geschieden?

**ORONTES.**
Wat is 't, myn Heer? wat is 't?

**KRISPYN.**
Kan 't weezen? ach! wat lieden?
Wat lompheid! wat gebrek? wat opschik? foei...

**ORONTES.**
Maar zoet,
Myn Heer, ik bid....

**KRISPYN.**
Kan 't zyn! geen Geridons! gantsch bloed!
Geen Geridons! aan my een Juffrouw hier vertonen
En zonder Geridons? is 't mooglyk! my dus honen...

**ORONTES.**
Hoe dus myn Heer? hoe dus? dat 's juist geen groot gebrek.

**KRISPYN.**
Wat zegt gy daar? men houd my hier dan voor de gek?
Men durft aan my zo stout een Juffrouw prezenteren,
Die nog geen Geridons, of mond heeft? ik wil zweren.

**ORONTES.**
Maar... dat is haast vermaakt, myn Heer, in korten tyd.

**KRISPYN.**
Ja toch: wel nu kom aan, dewyl gy vrinden zyt
Van myn heer Vader; die zyn woord u heeft gegeven;
Zal ik 't vermaak u doen, en zonder tegenstreven,
U van dees Dochter dan ontlasten; maar mits één
Conditie, en gy moet maar zeggen, ja, of neen.

**ORONTES.**
Wel wat Conditie is 't, die gy dan wild bedingen?

**KRISPYN.**
Dat ik versta, wanneer ik die verbeteringen,
Die nodig zyn, aan deze uw dochter heb vervult;
Dat gy haar tot Parys my dan bezorgen zult,
In goeden staat.

**ORONTES.**
Ja, ja, dat zal zich heel wel vinden.

**KRISPYN.**
En verders eisch ik noch; dat gy u zult verbinden
By handschrift, en vooraf, eêr 't Huwelyk geschied,
Dat, als uw Dochter, in zes Maanden my verdriet;
Gy voor de helft verlies haar wederom zult nemen:
Of voor een andere verruilen, zonder temen.

**ORONTES,** ***lachende.***
Ha, ha, wat kluchtiger Conditie! ô gewis,
Myn Heer heeft lust om wat te lachen, naar ik gis;
Maar, wat wil deze Vrouw? wat heeft die hier verloren?

## Vyfde tooneel.

*FILIPYN, gekleed als een Marquisin, ORONTES, IZABELLE, VIOLETTE, KRISPYN.*

**FILIPYN.**
Hei, hola hei; zyn hier geen menschen die my horen?
Is hier geen Meester, of geen Meid, noch Hond, of Kat,
Daar ik meê spreeken kan? 'k geloof waarachtig dat
Dit huis niet word bewoond, als van een party Geesten:
Want menschen zie ik niet, en noch veel minder beesten;
Ik heb het al doorzocht, waar dat myn oog op viel:
Maar wat ik zoek, ik vind geen leevendige ziel....

**VIOLETTE,** ***tegen Krispyn.***
Wat is dat voor een Wyf?

**KRISPYN,** ***tegen Violette.***
Ziet gy niet Violette,
Dat dit Flipyn is, die hier komt om my te ontzetten?
Laat ons begaan...

*Tegen Orontes.*

Dat is een oude Marquizin,
Waar meê 'k hier aankwam, Heer, en die op my in Min
Ontstoken, om myn deugd en zeer volmaakte gaven,
Gelyk als dol en gek, hier langs de straat loopt draven.

**FILIPYN.**
Gantsch bloed! myn Heertje, zyt gy hier? 'k vind u by get
Een aardig Minnaar; dat gy my; gelyk een slet,
Meer als twee uuren lang, doet voor een Herberg wachten.

**KRISPYN.**
Gantsch seldrement! dat was my reets uit myn gedachten!
Gy doet zeer wel dat gy 't my zeggen komt, Mevrouw:
Ik dacht, de drommel haal, in 't minst niet meer op jou.

**FILIPYN.**
'k Ben daar van overtuigd. Maar wat of deze vrinden,
Wel denken: dat ik my zo in haar huis laat vinden,
En dus vrypostig naar een Jongman zoeken kom...

**KRISPYN.**
Mevrouw! dat 's niemendal, daar denkt men niet eens om.

**FILIPYN.**
Maar een gerucht, het geen hier loopt, heeft my verbonden
Om u te zoeken, en de waarheid te doorgronden:
Men zegt my, dat gy met een Meisje trouwen wilt,
Het welk hier woond, wiens staat, zeer veel met u verschilt
Ik beeld my in, dat zulks verdicht is, en gelogen;
Of dat die Dochter, zich door schyn maar vind bedrogen;
Wyl ik u niet bekw aam erken, om zulk een smaat
Aan een Persoon te doen van myne rang en staat.

**ORONTES.**
Wat wil zy zeggen?

**FILIPYN.**
Foei; wie zou dat ooit verwachten?
Was ik verzekert, dat ge in 't minste maar gedachten
Tot zulke dingen had; 'k zweer u, myn lieve Man,
By al de vrindschap die 'k u ooit bewyzen kan,
En by al de achting,die 'k dees vrinden ben verbonden
Te tonen, dat gy hier van daan, niet ongeschonden
Vertrok; ja 't zou voor u veel beter zyn, dat gy
Tien duizend duivels op uw lichaam had dan my.

**ORONTES.**
Hebt gy dan ook belang in dezen Heer zyn zaken?

Dat gy hier in myn huis, dit leeven komt te maken?

**FILIPYN.**
Of ik 'er ook belang in heb? wel ik denk ja;
Of meend gy dat ik meê op myn fatzoen niet sta?
Myn Heer moet weten, dat op reis wy aan elkander
Verlooft zyn; en na 'k hoor, houd hy 't nu met een ander.

**ORONTES,** ***tegen Krispyn*****.**
Hoe zal ik dit verstaan, myn Heer? wat doen is dat?
Gy komt, om met myn kind te trouwen, in dees Stadt,
En gy verlooft u onderweeg, aan deze Dame?
Dat vind ik vreemd; my dunkt gy hoorde u wel te schamen.

**KRISPYN.**
Maar... 't zyn jou zaken niet, myn Heer.

**ORONTES.**
Myn zaken niet?

**KRISPYN.**
Wel neen. Wat raakt het jou? 't is buiten u geschiet.
Is 't haar niet eveneens? ik zal ze beide trouwen.

**FILIPYN.**
Ik twyffel niet, of gy zult u verwondert houwen,
Dat zulk een Vrouw als ik, haar oogen vallen laat,
Op een Persoon gelyk Anzelmus: inderdaat,
Ik moet bekennen, dat ik my voort voelde ontsteken,
Zo dra ik 't zoete Schaap maar zag, of hoorde spreeken:
Ja 'k moet hem minnen; want hoe meer ik hem bekyk,
Hoe meerder ik bevind, dat hy my is gelyk,
Hy heeft myn eigen Aard; en alle Deugdzaamheden
Bezit hy, die het meest van my zyn aangebeden:
Want hy 's een dronkaard, dol naar Vrouwen en naar 't Spel,
In 't kort, ik wed men nooit een Jongman vinden zel,
Die zo veel deugd bezit; hy doet my watertanden.

**KRISPYN.**
Dat is eerst een Portret, geschildert door de handen
Der liefde.

**FILIPYN.**
Maar, het geen my 't meeste droefheid doet,

Is, dat myn lust, zo gaauw noch niet kan zyn geboet
Als ik wel wensch, helaas! om met myn lief te paaren.

**ORONTES**
'Die duivelse Zottin! gy hebt misschien uw jaaren
Daar toe noch niet, Mevrouw?

**FILIPYN.**
Vergeef my dat, myn Heer!
Ik heb myn jaren al daar toe; ja noch vry meer:
Maar juist by ongeluk, is my een Man beschoren.

**ORONTES.**
Zo zyt gy dan getrouwd?

**FILIPYN.**
Och ja!

**ORONTES.**
Wat moet ik horen!

**FILIPYN.**
Ook past niet, dat ik voor de tweedemaal weêr trouw,
Zo lang myn Man noch leeft.

**KRISPYN.**
Ja maar, op dat Mevrouw
Met een gerust gemoet, zich aan my kan verbinden,
Belooft zy in het kort, een middel uit te vinden,
Waar door dat zy zo gaauw, 't vertrek van haare Man,
Na de and're wereld, zal verhaasten als zy kan.
Zy weet wel wat zy doet.

**FILIPYN,** ***tegen Orontes*****.**
Helaas! 't geschied ten goeden,
En maar alleen myn Heer, om alle kwaad vermoeden,
En ergernis te ontgaan; gelyk gy denken kunt.
Een ted're Vrouw, die kan geen zorg genoeg, op 't punt
Van eer gebruiken: want heeft steeds het kwaadst te vreezen.

*Tegen Krispyn.*

Maar zeg? zou 't niet wel één van deeze kleuters weezen?
Die zich de zwier hier geeft, om tot myn spyt en smart,
Meê na 't bezit te staan, van uw bekoorlyk hart?

*Tegen Izabelle en Violette.*

Hoor hier myn Poppetjes; ik waarschouw u, na deezen
Nooit weêr zo assurant, of onbeschaamt te weezen,
Dat gy myn lieve Man verleidt: want seldrement,
Indien ik 't merk, zo wil ik nimmer zyn bekent
Voor een fatsoen'lyk mensch, als ik je met je beijen,
Niet voort op heter daat, dat smoelwerk op zal sneijen,
Verstaje...

**ORONTES.**
Na my dunkt, kunt gy dat werk, Mevrouw,
Wel sparen; wyl gy zulks u licht beklagen zou.

**FILIPYN.**
Dat zy daar meê zo 't wil; mag ik my niet verweren?
En met fatsoen, myn recht hier komen defenderen?
Dien ouden Rotzak! waar of hy my voor verslyt?
Wat let my, rekel, dat 'k u niet de keel af byt?
't Schynt dat dien kerel my geen achting wil betonen:
Maar 'k zal hem dat....

**KRISPYN,** ***hem weêrhoudende.***
Mevrouw, ik bid wilt hem verschoonen.
Denk doch om uw fatsoen, en laat u liever raân...

**FILIPYN.**
Neen, neen; weêrhoud my niet, myn lief, laat my begaan,
Ik zal dien Schobbejak, eens met dees vuisten leeren,
Hoe dat men met een Vrouw, als ik ben, moet verkeeren...

**KRISPYN,** ***tegen Orontes.***
Bewys de Marquizin van Tripailjon doch eer,
En hebt respect voor haar, eêr dat zy kwaad word, Heer;
Ik zag de drommel haal, geen Vrouw van al myn dagen,
Die met meer moed als zy, een vuistenslag durft wagen...

**ORONTES.**
Ja, ja de Marquizin kan gaan; ik lach met haar.

**FILIPYN.**
Wat zegt hy van Mevrouw de Marquizinne daar?
Misschien ziet hy my aan, in die Voyage kleren,
Voor zek're Marquizin in schyn! maar 'k wil hem zweren.

**KRISPYN.**
Gans bloed! denk wat gy zegt, myn Heer! het is een Wyf,
Die u in eenen smak, zo met je gansche lyf
Door 't venster werpen zou.

**FILIPYN.**
Stil, stil, myn Uitgeleezen,
Laat hem begaan; laat hem begaan; hy mag wel vreezen.
Myn Neef den Offiçier, komt in een dag of drie,
Met zyn Recruten hier in deze Stad; door wie
Dat hy, wat Vrouw ik ben, gevoelig zal verneemen,
En gy, myn lief, kom voort, en volg my zonder teemen,
Ik raad u dat gy nooit uw voeten hier weêr zet,
Of gy zult zien hoe gaauw dat ik u zulks belet:
Dies draag daar zorge voor, of anders moogt gy beeven.

**KRISPYN.**
Als ik niet volg, zal zy alweêr een schriklyk leeven
Hier maken, daarom neemt het my niet kwalyk Heer,
Dat ik vertrek. Vaar wel, wy zien malkaâr wel weêr...

## Zesde tooneel.

*ORONTES, IZABELLE, VIOLETTE.*

**ORONTES.**
'Geen onbeschaamder volk zag ik van al myn dagen!
Wel nu, myn Dochter, kan Anzelmus u behagen?
Wat zegt gy? 'k zie wel, 't staat hem hier niet bestig aan;
Ook is hy vry wat wild: maar dat zal heel wel gaan.
Hy 's ryk, en dat 's genoeg; ook heeft hy groote vrinden.

**IZABELLE.**
Zou ik besluiten my aan iemand te verbinden,
Die my wil slaan, als ik zyn Vrouw ben? ach! wat pyn!

**VIOLETTE.**
Dat is een schoone zaak, wat afgerost te zyn,
Acht gy dat de eer niet waard, om tot Parys te woonen?

**ORONTES.**
Myn Dochter, gy moet Heer Anzelmus wat verschonen:
't Is waar, hy 's onbedacht; doch geeft hem maar wat toe.
Het Huw'lyk zal hem wel verand'ren.

**VIOLETTE.**
Wis: wel hoe,
Gy twyfelt daar noch aan?

**IZABELLE.**
Helaas!

**ORONTES.**
Ik zou met reeden,
Veel liever, als ik was als gy, in 't Huwlyk treeden,
Of my verbinden in den Echt, ô ja gewis!
Aan iemand van dien aard, gelyk Anzelmus is,
Als van die Jonkertjes, en laffe Mellekmuilen;
Die by de Juffers staan, gelyk als groote Uilen.

**IZABELLE.**
Al 't geen gy zegt, begryp ik wel: doch uwe reên
Die zyn niet sterk genoeg, om myn af kerigheên,
Die 'k voor Anzelmus heb, daar meede te verwinnen.

**ORONTES.**
En ik versta nochtans, dat gy hem zult beminnen.

**IZABELLE.**
't Is of ik nooit dan naar myn zin iets hebben mag!
Wat zou men zeggen in de Werelt? als men zag
Dat myne fierheid, op zo ver na was verdweenen,
Dat ik myn ooren slechts aan 't voorstel maar ging leenen
Van zulk een lompe vent, gelyk Anzelmus.

**ORONTES.**
Maar!
Laat ieder zeggen wat hy wil; wel dat is raar!
't Zyn dingen die my zelf, en anders niemant, raaken.

**IZABELLE.**
Wat meer is, 't dunkt my weleen van de minste zaaken,
Die me aan een Juffrouw, zo als ik ben, is verplicht;
Dat hy my van zyn min, getrouwlyk onderricht,

En zyn genegentheid betoond, in my te eeren:
Hoe! waarom, zou men my doch minder permiteeren,
Van dat Air als ik ben, dan and're die by my
In 't minst gelyken; om hier ook zo wel als zy,
Een Man te kiezen, naar myn zin en welbehagen?

**ORONTES.**
Ik kan die koppigheid niet langer meer verdraagen;
Ik wil 't zo, en begeer dat gy my niet weêrstaat;
Maar dat gy tusschen dit, en morgen, u beraad.

**VIOLETTE.**
Dat hiet eerst zyn gezag en waardigheid te houwen...

**IZABELLE, *schielyk weggaande*.**
Myn Vader zegt zeer wel; maar'k zal hem nimmer trouwen.

*Einde van het Tweede Bedryf.*

# Derde bedryf.

## Eerste tooneel.

*KRISPYN, VIOLETTE, komende uit het buis van Orontes.*

**KRISPYN,** ***rondom het Tooneel lopende, valt.***
Help! help! moord! brand! och! help!

**VIOLETTE.**
Hoe loopt gy zo Krispyn?

**KRISPYN.**
Myn arm, myn kop, myn been...

**VIOLETTE.**
Wel hoe! wat zal dit zyn?

**KRISPYN.**
Och! och! wy zyn verraân!

**VIOLETTE.**
Wel gek, kunt gy niet hooren?

**KRISPYN.**
Myn lieve Violet', och! alles is verloren;
Ik had? op dat Anzelm, onze Parysche snaak,
Niet hinderlyk zou zyn, aan dees begonnen zaak,
In handen hem gestelt, van twee zeer goede vrinden;
En die is hy ontvlucht; ik loop om hem te vinden,
De heele Stad schier door; doch vind hem niet: dien beest
Is licht al aan uw huis?

**VIOLETTE.**
Daar is hy niet geweest.

**KRISPYN.**
Zo veel te beter is 't, dat maakt my buiten schromen;
Ik blyf hier dan wat staan, hy zal wel aanstonds komen
Ons volk is bok gereed, zy wachten hem daar gins.

**VIOLETTE.**
Maar wat wilt gy dan doen?

**KRISPYN.**
Hoor toe; wy zyn van zins,
Om met Orontes, hem in groot verschil te brengen,
Op dat die 't Huwelyk, daar door niet zal gehengen.
En zo dat niet gelukt, zal ik hem met myn maats,
Terstond bezorgen gaan, op een secure plaats;
Ik zweer u, kan ik hem eens wederom betrappen,
Dat hy ten tweedemaal, my niet weêr zal ontsnappen.
Maar zacht; hy moest ons hier niet vinden by malkaâr.
Ga heen, en maak in huis vast alle dingen klaar,
Op dat gy zyt gereet om ons aldaar te ontfangen.

**VIOLETTE,** ***binnen gaande.***
't Is wel; ik zal zo doen, en wacht u met verlangen.

## Tweede tooneel.

*ANZELMUS, KRISPYN.*

**ANZELMUS,** ***zonder Krispyn te zien.***
Ja toch !ja toch! wel wis. wy laten 't ons maar doen...

**KRISPYN.**
Ik kom hier recht van pas! daar is ons mal fatsoen.

**ANZELMUS.**
Zy denken dat wy ons maar zo opsluiten laaten....

**KRISPYN.**
‘Eer dat myn maats hier zyn, moet ik wat met hem praaten;
Wat scheelt 'er aan, myn Heer? 't is of gy zyt ontslelt!
Weet gy de weg hier niet? of doet men u gewelt?
Schoon dat ik de eer niet heb, van u, bekent te weezen,
Ik offer u nochtans myn dienst, wilt maar niet vreezen.
Zegt vry wat dat u deert, of wat u is misdaan;
Ik ben altoos bereid, om u ten dienst te staan.

**ANZELMUS.**
Ik ben u zeer verplicht... ik zal 't u voort doen horen:
Myn Heer moet weten, dat ik tot Parys geboren
En opgevoed ben, om u dienst te doen, en dat

Ik daar van daan, expres hier kom in deze Stad,
Om met een Juffrouw my in 't Huw'lyk te begeven.

**KRISPYN.**
Dat is zeer wel gedaan, myn Heer.

**ANZELMUS.**
'k Was zonder tegenstreven
Al eerder hier geweest: zo 'k niet was aangedaan,
Van twee, my onbekent; die 'k by malkaâr vond staan,
Terwyl ik aan kwam, en die my ten eersten zeiden
Dar zy my wachte, om my aanstonds te geleiden
Naar zeker huis, alwaar dat myn Schoonvader was.
Ik volgde haar gerust: maar kwam 'er niet zo ras,
Of merkte wel terstond, dat zy my schelms bedroogen;
'k Vond zo veel Schoonvaâr als ik nu heb in myn oogen.

**KRISPYN.**
Wat boosheid! wat bedrog! hoe dorsten zy 't bestaan?

**ANZELMUS.**
En zonder dat ik haar in 't minste iets had misdaan.

**KRISPYN.**
Is 't moog'lyk!

**ANZELMUS.**
Ik geloof, de drommel haal, die snaaken,
Zyn wis van zins geweest, om my Soldaat te maaken!
Zy slooten my terstond met kracht in een vertrek:
Maar hadden niet te doen, met een onnoos'le gek.
'k Was slimmer nog als zy: want ik ben zonder draalen,
Het venster uitgevlucht.

**KRISPYN.**
De pikken moet hem haalen!
En zonder dat je 't zei?

**ANZELMUS.**
Wis; 'k had daar toe geen tyd.
Het is wel waar, dat ik myn goed daar, 't welk my spyt,
Gelaten heb: maar 'k ben ook nu weêr buiten vreezen.
Wie weet hoe dat zy wel beteutelt zullen weezen,
Als zy my niet meer zien.

**KRISPYN.**
Ja; ik beloof u dat.

**ANZELMUS.**
Wat dit Lion aangaat, het is een schoone Stad;
Ik vind ze wonder fraai; zy kan my wel behagen.

**KRISPYN.**
Gy zyt verplichtende, myn Heer!

**ANZELMUS.**
Wie heeft zyn dagen!
't Is net hier als by ons, haast op de zelve wys!
En ook al zo'n Rivier, gelyk als te Parys.

**KRISPYN.**
't Is of ze elkander, als twee dropp'len waters lyken;
Niet waar myn Heer?

**ANZELMUS.**
Ja wel, ik sta als gek te kyken:
Hier zyn ook straaten, en ook winkels, waar men ziet
De droes! ik heb gedacht, dat men die dingen, niet
Als tot Parys had, en ook nergens meer zou vinden.

**KRISPYN.**
Wanneer gy daar weêr komt, kunt gy uw goede vrinden,
En Landsgenoten, die noch nergens zyn geweest,
Als in hun eigen Stad, en denken in hun geest,
Dat daar het einde van de werelt is, verlichten.
En anders doen verstaan.

**ANZELMUS.**
Wilt my eens onderrichten,
Wat voor een Berg dat is: waar op die Toren staat?

**KRISPYN.**
Dat is den berg Heer, van Fourvjere.

**ANZELMUS.**
Inderdaat;
Ik en begryp niet, hoe me 'er op heeft kunnen koomen,
Om daar die huizen, en dat groot getal van boomen
Te zetten: te Parys, daar vind men in de Stad
Geen Bergen, zo als hier.

**KRISPYN.**
Die Berg is, dat je 't vat,
Daar zonder reden niet: maar dient om zo te spreeken,
Als voor een Leuningstoel: waar op de Stad, bezweeken
En afgemat van staan, zich zelfs ter neder zet;
Om zo, op haar gemak, als of zy lag te bed,
Die schoone Landen te bezien die haar omringen.

**ANZELMUS.**
Ja! dat is wel bedacht.

**KRISPYN.**
Ho! ho! wel and're dingen
Zult gy ontmoeten Heer, indien gy uw verblyf
Hier noch wat houd; dit heeft maar niemendal om 't lyf.

**ANZELMUS.**
Geloof in 't minst niet, dat ik hier kom, als die gekken,
En Onbereisde, die nooit uit hun land vertrekken,
En niemendal gaan zien; ô neen, ik ben verlicht.

**KRISPYN.**
‘Dat dunkt my dat ik zie aan zyn geleerd gezicht.

**ANZELMUS.**
De droes! 't is een vermaak, als iemand zo gaat ryzen,
Dat hy de Taal verstaat: en daar by ook de wyzen
En zeden van het land, waar in men zich bevind.
't Is of men van het volk veel meerder word bemind.
En waar men komt, men is nooit met zich zelfs verlegen.

**KRISPYN.**
Wat zegt gy daar, myn Heer? bedenkt ge u wel ter degen?
Gy, gy verlegen zyn met uw persoon? ik wed,
Dat elk u, overal, waar gy uw voeten zet,
Zo veel vermaak zal doen, als iemand kan verlangen;
Men zal u, waar 't mag zyn, met open arm ontfangen.
Zelfs op Saletten, by de grootsten van dit land,
En ik beloof 'er u te brengen; daar 's myn hand.

**ANZELMUS.**
Ik zweer u dat gy daar veel eer meê zult behaalen:
Maar, gaan wy hier van daan, en laat ons zonder draalen,

Eens zaamen drinken; kom, gy zyt hier wel bekent:
Dan zult gy zien, of ik de wyn niet ben gewent.

## Derde tooneel.

*ANZELMUS, KRISPYN, IZABELLE, VIOLETTE, FERDINAND, geleidende Izabelle tot aan haar deur, alwaar zy stil met malkander spreeken, gedurende dat Anzelmus met Krispyn overluit spreekt.*

**IZABELLE, *tegen Ferdinand*.**
Ja, ik beken het, gy hebt reden om te klagen;
Maar'k zal my in 't vervolg, steeds naar uw wil gedragen.

**FERDINAND.**
Mag ik vertrouwen, Lief, op 't geen dat gy my zegt?

**IZABELLE.**
O ja! stelt u gerust, myn hart mind u opregt.

**ANZELMUS, *tegen Krispyn*.**
De drommel! wat is dat? wat kom ik hier te aanschouwen?
Die Juffertjes zyn fraai... na 'k merk, zyn hier de Vrouwen,
Net even eens gemaakt, gelyk als te Parys....

**KRISPYN.**
Dat dunkt u zo, myn Heer, gy maakt u dat maar wys:
'Wist hy wie dat zy zyn, zo bleef ons werk wis steeken.

**ANZELMUS.**
Dien Heer is my bekent, die met haar staat te spreeken.
Ik heb hem in Parys gezien: wacht, wacht, ik moet
Eens horen hoe hy vaart...

**KRISPYN.**
Myn Heer, ziet wat gy doet.
De drommel! laat dat staan: gy komt hier om te trouwen,
En zo me u dan eens vond, by zulk een soort van Vrouwen,
Wat zou men zeggen?

**ANZELMUS.**
Hoe! wie zyn zy dan?

**KRISPYN.**
Ei! maar....
Zy zyn wat ze altoos zyn geweest, wel dat is raar;
Wat duivel zie je niet...

*Ferdinand neemt afscheid van Izabelle en gaat heen.*

**ANZELMUS.**
Zie daar! wie zou dat zeggen?
Ik had haar op 't gezicht, dat 's zonder wederleggen,
Voor brave Juffertjes genomen.

**KRISPYN.**
Ho! wanneer
Gy na 't gezicht, altoos te werk wou gaan, myn Heer...
Maar zacht! daar schiet me iets in; myn tyd is reets verstreeken.
't Zal my veel eer zyn om naar dezen u te spreeken;
Doch zo ge een oogenblik vertoeven wilt, ik zal
Terstond...

**ANZELMUS.**
Gewis. 'k vertrouw het volk hier niemendal!

## Vierde tooneel.

*ANZELMUS, FILIPYN, GOVERT, veinzende Anzelmus niet te zien.*

**GOVERT.**
Ja, ja; 'k zal overal, ik zweer 't, bekent gaan maaken,
Wat ondeugd dat hy is, en hoe veel kwade zaaken
Hy uitvoerd.

**FILIPYN.**
Daar is niets, dat ik nalaaten zal,
Om by gelegentheid, hem van dit schelms geval,
En die Verradery, eens reek'ning te doen geeven.

**ANZELMUS.**
Dees twee gelyken wel naar hen, die my daar eeven,
Zo hebben beet gehad.

**GOVERT.**
Wel foei: is dat fatsoen,

Ons zo te handelen; die om u dienst te doen,
Hen stellen in gevaar, van zich te laaten hangen!

**FILIPYN.**
't Is met geen slagen, dat men die geen moet ontfangen,
Die steeds zyn best doet, en zyn plicht betracht; ô neen.

**ANZELMUS.**
O ja, zy zyn 't; waarom ben ik hier nu alleen?

**GOVERT.**
Wie zou die boosheid van Orontes niet vervloeken?
Ik zal Anzelmus ook zo aanstonds op gaan zoeken:
Want ik ben niet gerust, voor hy dit weeten zal.

**FILIPYN.**
Dat zou vergeefs zyn: want terwyl hy dit geval,
Zo vol bedrog, en list, niet van zyn hals kan weeren;
Zo is hy by dien schelm, misschien, al gaan logeeren,
En dan is 't met hem uit.

**ANZELMUS.**
Wat zal ik hier verstaan?
Heeft ook Orontes deel, in 't geen my is gedaan?

**FILIPYN.**
Ik ben verzekert, dat hy 't kwaad haast zal vergeeten,
Dat wy hem wilde doen; zo dra hy maar zal weeten,
Wat groot gevaar hem dreigd.

**ANZELMUS.**
Gewis, ik spreek hen aan!
Messieurs, met uw eerlof, wat is 'er omgegaan?
My dunkt gy spreekt van my!

**GOVERT.**
Wilt vry den Hemel danken.
Wat komt gy recht van pas.

**ANZELMUS.**
Hoe dat Messieurs?

**FILIPYN.**
Gantsch kranken!
Myn Heer wat ben ik bly, dat gy ons noch ontmoet,
Eer dat gy by Oront in huis gaat. wat is 't goet!

**ANZELMUS.**
Ja waarelyk! waarom? wat staat my dan te duchten?

**GOVERT.**
Wat groot geluk voor u, dat gy ons kwam te ontvluchten.

**FILIPYN.**
Het zou my spyten, zulk een Jong'ling, zo beleeft.
Misleid te hebben; 'k bid myn Heer, dat gy 't vergeeft,
Indien....

**ANZELMUS.**
Met al myn hart: maar zegt my doch ter degen,
Wat dat men my wil doen; gy maakt my maar verlegen

**GOVERT.**
Wat is de wereld boos! hoe vol bedrieg'lykheid!
Een ieder past wel op, dat hy niet word misleid.

**ANZELMUS.**
Voor my ik ben niet bang: men zal my niet bedotten
Want wy Paryzenaars, gelooft my, zyn geen zotten.
Wy kunnen aanstonts zien, in iemand zyn gelaat,
Wat dat hy heeft in 't hart.

**GOVERT.**
Wel, dat is inderdaat
Een groot geluk voor u: doch wyl 't zomtyds, met reden,
Geen kwaad ken, dat men word gewaarschoud; zo neem heden,
Het geen dat ik u zeg, voor al doch wel in acht;
Mistrouwt Orontes Heer: dat gy u voor hem wacht.

**ANZELMUS.**
Hoe! voor Orontes?

**FILIPYN.**
Ja myn Heer: hy is de grootste,
En alderbooste schurk.

**ANZELMUS.**
Orontes?

**GOVERT.**
Ja Heer! 't snoodste
En vuilste mensch van 't land.

**ANZELMUS.**
Ho! ho! ho! ho!

**FILIPYN.**
Gewis.
Hy is de kwaadste schelm, die in de wereld is.

**ANZELMUS.**
Gy spot Messieurs, gy spot, gy wilt u wat vermaken.
Hy is een eerlyk Man, oprecht in al zyn zaken;
En tot een blyk daar van, zo kom ik heden hier,
Om met zyn Dochter te gaan trouwen.

**GOVERT.**
Wat pleizier?
Zyn Dochter? ha! ha! ha! hoe weet hy 't aan te leggen!

**ANZELMUS.**
Dat is Zo wis waar, als ik d'eer heb 't u te zeggen.

**GOVERT.**
Maar merkt gy niet, dat dit maar tot een voorwerp dient,
Om u daar door in 't net te lokken?

**FILIPYN.**
Ach! myn vriend,
Een snoder fielt als hy is nergens meer te vinden;
Gy weet niet, wat al kwaad hy zich durst onderwinden:
Hy heeft van Stad, tot Stad, by na door 't heele Land,
Waar dat men komen mag, zyn vrinden aan de hand:
Waar op hy zich vertrouwd; doch die niet meerder deugen
Als hy; maar in de smart van and'ren zich verheugen.
En door wiens toedoen hy veel Huwelyken sluit,
Met kind'ren van fatsoen: en die hem valt ten buit,
Dwingt hy dan, tegens wil en dank, terstond te trouwen,
Aan de een of and're snol, van 't lichtste soort van Vrouwen,
Die hy steeds onderhoud, en hem ten dienste staan,
En die hy overal, doet voor zyn Dochters gaan:
Doch inderdaat hy haalt haar maar uit hoere krebben.

**ANZELMUS.**
Hy zou wel zien met wie dat hy te doen zou hebben,
Dat zweer ik hem, indien een diergelyk geval,

Aan my eens overkwam.

**FILIPYN.**
Ho! dat is 't noch niet al:
Als die gewaande Zoons dan kwaad zyn, en hem drygen,
Weet hy behendig al hun geld en goed te krygen.
En als zy dan zo kaal, en arm zyn als een rot,
Sluit hy ze met geweld in 't een of and're kot;
Om voor Soldaaten in het Leger te verkoopen:
Gy zyt den eerste niet, die dat gevaar zult loopen.

**ANZELMUS.**
Als 't waar is, dat gy zegt, zo is 't een slegte gast.

**GOVERT.**
Geloof my; al dat werk is zyn bevel en last.

**FILIPYN.**
Hoe drommel, hebben wy doch anders kunnen weeten,
Dat gy hier komen zou?

**GOVERT.**
Nu is hy als bezeeten,
Om dat gy 't zyt ontvlucht: ja van verstand berooft.
En in de plaats van 't geld, dat hy ons had belooft,
Zo heeft hy ons byna de Lendenen doen breeken.

**FILIPYN.**
Dat is de reeden ook, om nu recht uit te spreeken,
Dat wy de gantsche zaak u heeden doen verstaan.

**ANZELMUS.**
‘Dit volk spreekt ongeveinst, dat is wel na te gaan:
Want hem alleen is 't nieuws van myn vertrek geschreeven,
Zo dat hy zekerlyk dit alles heeft bedreeven.
Ga heen myn kind'ren, ga; ik ben u zeer verplicht.
De droes! ik zal dien guit doen zien, in zyn gezicht,
Dat ik niet gek ben! 'k ga hem zoeken, zonder draalen;
Ik zweer dat ik hem, voor dat schelmstuk zal betaalen;
Waar woont...

**GOVERT.**
Ik bid, myn Heer, dat gy wel voor u ziet!
Blyf van zyn huis van daan, hy wenscht maar anders niet.

**ANZELMUS.**
Ik wil dat hy my voort myn goed geeft, met myn kleeren,
En dan de reis betaalt; of...

**FILIPYN.**
O! dat kan passeeren:
Maar wacht u: want hy zal zich veinzen, of hy niet
Begrypt wat dat gy meent, of wat 'er is geschied;
En als ge u ophoud, om wat lang met hem te spreeken,
Zo zal hy even of zyn onschuld was gebleeken,
U overtuigen, dat gy ongelyk hebt: maar...
Daar komt hy ginter aan; ik zie hem.

**ANZELMUS.**
Waar? zeg, waar?
Ik bid u wilt my doch dien gaauwedief eens wyzen?

**FILIPYN.**
Die met zyn zwarte rok, daar gins, dien groote gryzen,
Die naar ons toekomt.

**ANZELMUS.**
Ja ik zie 't; daar komt hy aan:
Wat ik je bidden mag, wilt nu eens met my gaan:
Dan zult gy zien, hoe 'k hem terstond beschaamd zal maaken.

**FILIPYN.**
O neen! ons byzyn is niet goed in deeze zaaken,
Gaat gy, wy wachten u aan 't eind van deeze straat.
Als hy, gelyk 't behoort, u niet ten antwoord staat,
Zo zullen wy hem voort, na zyn verdiensten hand'len.

*Anzelmus loopt naar de kant, daar hem Filipyn gewezen heeft, en Filipyn gaat met Govert heen, en zegt tegen Krispyn, die verschynt.*

Laat hem begaan; hy gaat niet ver; laat hem maar wand'len.

## Vyfde tooneel.

*KRISPYN, VIOLETTE.*

**KRISPYN.**
Plaats voor Anzelmus, plaats, wy zien een fraaije klucht.

**VIOLETTE,** ***uit het huis van Orontes komende.***
Wel nu, waar is de Man? is hy u weêr ontvlucht?

**KRISPYN.**
Neen, neen; dat heeft geen nood; zyt gy maar niet verlegen,
Hy heeft de hoek al beet, en in zyn keel gekregen;
Ik ben verzekert, dat hy met Orontes, wis
In goede vriendschap niet zal scheiden; zo 'k niet mis.
Doch wat myn Heer aangaat, die is nu zo verlegen,
En onverduldig, als de pikken; daar en tegen,
Geloof ik, zo hy noch dees dag, geen troost verwerft;
Dat hy gewis te nacht, van smart en droefheid, sterft.

**VIOLETTE.**
Uw Heer, die hoefd in 't minst niet ongerust te slapen;
'k Verzeker u, zy is voor hem alleen, geschapen.

**KRISPYN.**
Dat is goed zeggen: maar een Juffrouw, die bestaat
Gelyk als Izabel, daar kan men inderdaat
Niet veel van wachten, en zeer weinig hoop op bouwen;
Die wispelturige zyn gantsch niet te vertrouwen:
Maar, mag ik denken, schoon ik u niet spreek, dat gy
My altoos trouw bemind?

**VIOLETTE.**
Ja, maak vry staat op my.

**KRISPYN.**
Ach! laat ik op dat woord, myn Min, die my doet blaaken,
Uitdrukken, met een kus, voor uw sneeuwitte kaaken...

**VIOLETTE.**
Zacht, zacht... Orontes komt daar met Anzelmus aan.
Zy hebben al verschil.

**KRISPYN.**
Kom, laten wy dan gaan.
En ons verkleeden, om, 't zy goedschik of gedwongen,
De item te krygen, die tot noch ons is ontsprongen.

## Zesde tooneel.

*ORONTES, ANZELMUS.*

**ORONTES,** ***met een Brief in de hand.***
Ja 'k merk nu wel, myn Heer, dat ik bedrogen ben;
Dewyl dat ik de hand van uw Heer Vader ken;
Ik zie 't gy zyt zyn Zoon, 'k behoef niets meer te weeten.

**ANZELMUS.**
En ik zie dat gy zyt een Schelm, een Eervergeeten,
Doorsleepen Deugeniet; verstaje dat, myn Heer?
Gy hebt goed zeggen: doch geef my myn goed maar weêr,
Dat my ontstoolen is; meer heb ik niet te vragen.

**ORONTES.**
Myn Heer, 'k begryp niet, waar ge u over kunt beklagen:
Maar als gy weet....

**ANZELMUS.**
Ho, ho, wy weeten 't immers al:
Maar denk vry, dat men my zo niet bedriegen zal;
Hoor eens, myn Heer, als gy meer Dochters hebt, of Hoeren,
Om uit te trouwen; zoekt een aâr daar meê te loeren:
Maar my niet: want ik ben te slim daar toe.

**ORONTES.**
Indien
Dat u myn Dochter was bekent, zoud gy misschien
Heel anders spreeken.

**ANZELMUS.**
Ja: zo my haar eerbaar leeven,
En 't uwe, niet alreets te kennen was gegeeven:
Maar ik beloof u 't zal u kwaad genoeg vergaan,
Als ik uw boosheid aan myn Vader doe verstaan.

**ORONTES.**
'k Versta geen enkel woord, myn Heer, van al uw reeden:
Maar neemt de moeite, als 't u belieft, van in te treeden...

**ANZELMUS.**
Net zo, dat was de plaats daar gy my hebben wou.

Wie wee: wat dat my dan al overkomen zou:
Maar 'k zal zo gek niet zyn.

**ORONTES.**
Hier moet iets onder schuilen!

**ANZELMUS.**
Niet anders als dat gy een Guit zyt, en een vuilen
Doortrapte Schobbejak; verstaje dat?

**ORONTES.**
Ja wel,
Ik weet niet, wat u scheelt: maar ... holla; Izabel.

**ANZELMUS.**
Neen, neen, geen Izabel, geen Izabel. Ei lieve,
Dat niet! laat my met rust, of 'k roep zo aanstonds dieven.

## Zevende tooneel.

*IZABELLE, ORONTES, ANZELMUS.*

**IZABELLE.**
Zyt gy 't myn Vader, die my roept?

**ORONTES.**
O ja!

*Tegen Anzelmus.*

Ziet hier,
Daar is myn Dochter; is zy nu van die manier,
Gelyk gy hebt gezegt?

**ANZELMUS.**
Ha, ha; ha, ha; is deeze
Jou Dochter?

**ORONTES.**
Zekerlyk.

**ANZELMUS.**
Dit lykt wel één te weezen
Van die twee Nimf jes, die my daad'lyk zyn ontmoet.

*Tegen Orontes.*

Zy ziet 'er heel wel uit, ô ja! ze is waarlyk zoet;

Ik ben van meening, om 'er kennis meê te maaken.
Zo lang als ik hier blyf.

**ORONTES.**
Hy raast.

**ANZELMUS.**
'k Wil 't niet verzaaken;
Ik vind veel meer vermaak, by Juffers van dat soort
Als and're; want dat volk weet best hoe alles hoort.
Zy hebben veel gezien, en zyn in allen deelen
Beminzaam.

**ORONTES.**
Deeze praat begint my te verveelen.

**ANZELMUS.**
Zeg my myn Zoetertje; wanneer staat het u aan,
Dat wy na buiten, eens om een pleiziertje gaan?
Met een bevallig mensch, als gy zyt, zo vol leeven!
Word op een bagatel van geld, geen acht gegeeven;
't Is waarlyk al te slecht, dat zo'n volmaakt Persoon,
Hier wonen moet; ik vind u daar toe al re schoon:
Indien gy in Parys uw neering wou beginnen,
Zo zoud gy zekerlyk uw kost veel beter winnen.

**IZABELLE.**
Wel hoe, myn Vader! roept gy my, om dat dien Heer
Met my railjeeren zal? tot nadeel van myn eer?

**ANZELMUS.**
Zacht, zacht; veinst maar niet meer. Wy kennen deeze Juffer.

**ORONTES.**
Wel nu als gy haar kent, zo weet gy...

**ANZELMUS.**
Oude Suffer!
Wat weet ik? ja ik weet dat gy een Ondeugd zyt,
Die door uw loos bedrog, myn Vader hebt misleidt.

**ORONTES.**
Uw Vader kent my wel, die zal 't u anders leeren;
Dies, zo gy my mistrouwd, zo gaat u informeeren.

**ANZELMUS.**
Goed, informeeren, goed. Men heeft my al gezegt,
Dat ik den eerste niet zou zyn, die gy zo slegt
Gehandelt hebt; zo dat die praatjes al niet stuiten,
Gy zoekt maar anders niet, als om my op te sluiten,
En dan te dwingen, dat ik met haar trouwen zal:
Maar zest ... dat gaat zo niet, Anzelmus is niet mal.

**ORONTES.**
Ik weet in waarheid niet wat dat u kan verstooren:
Maar, wyl gy koppig zyt, en nergens na wilt hooren;
Zo gaat vry heen: want ik versta uw praatjes niet:
Weet dat myn Dochter me ook nog niet genoeg verdriet;
Om aan zo'n Onverstand als gy zyt, haar te geeven.

**ANZELMUS.**
Ja! ja! daar lach ik meê: daar 's weinig aan misdreeven.
Zyt maar zo spytig niet met haar, myn goeje bloed;
Ik wil uw Dochter niet eens hebben. Zyt gegroet;
Ik zal u door myn volk die ooren eens doen wryven,
Gelyk gy waard bent.

**ORONTES.**
En, ik zal uw Vader schryven,
Dat hy u wel terstond in 't Dolhuis zetten mag:
Versta je dat, myn Heer Anzelmus? goeden dag.

## Achtste tooneel.

*ORONTES, IZABELLE.*

**IZABELLE.**
Myn Heer Anzelmus! hoe myn Vader, wat zal 't weezen?
Is dien Impertinent noch één Anzelmus?

**ORONTES.**
Deeze,
Dat is den rechten, en den eerste was een Guit:
Maar 'k merk wel dat den een, niet meer, als de and're stuit,

**IZABELLE.**
Met wie dan van de twee, wilt gy, dat ik zal trouwen?

**ORONTES.**
Met geen van beiden: want dat zou my steeds berouwen;
Ik heb veel liever, dat gy aanstonds Vryster sterft,
Eêr dat gy met dien gek, voor altoos u bederft.

## Negende tooneel.

*IZABELLE, ORONTES, KRISPYN en VIOLETTE, gekleed als Heidinnen, gevolgd van een troep Heidens en Heidinnen, danssende rondom Orontes en Izabelle met Tambours de Basque.*

**ORONTES,** ***na 't danssen*****.**
Wel, hebt gy haast gedaan, met huppelen en springen?
Ik ben dat werk al moe; kom, kom, die zotte dingen
Verveelen my: ga heen.

**VIOLETTE,** ***tegen Orontes*****.**
Geluk myn goejen Heer.
De Hemel zegen u.....

**ORONTES.**
Goed, goed; ik dank u zeer.

**KRISPYN,** ***tegen Izabelle*****.**
Geluk myn schoone Maagd, de Hemel wil u spaaren.

**ORONTES.**
Ga heen, ga heen, zeg ik, en laat uw zorg maar vaaren.

**KRISPYN,** ***Izabelle aanziende*****.**
Wat is zy schoon! wat zal die Man gelukkig zyn,
Die haar verkrygd; ik weet uw hart verlangd met pyn,
Om hem te kennen, kom, ik zal 't uit gaan leggen,
En als gy wilt, terstond veel goed geluk voorzeggen.

**ORONTES.**
Wy hebben niet te doen met uw geluk; dies gaat,
En volg uw weg maar voort.

**VIOLETTE,** ***tegen Orontes*****.**
Men kan aan uw gelaat,
En spytige manier, myn Heer, genoeg ontdekken,

Dat, gy ons niet vertrouwd; maar wenscht dat wy vertrekken
Doch uw gefronst gezicht, dat bleek is en ontsteld,
Voorzegt my, dat uw veel verdriet en hartzeer kweld.
Ik zie 't myn goejen Heer; ik zie het.

**ORONTES.**
Bagatellen!
Dat zyn uw zaken niet, indien my iets mogt kwellen.

*Tegen Izabelle.*

Kom, gaan wy binnen: want dat volk is gantsch niet pluis.

**KRISPYN.**
O neen! myn goejen Heer, ô neen! gy hebt abuis.
Gy ziet ons aan, voor volk, die steeds met heele hopen,
Van plaats tot plaats gaan, om te steelen en te stropen,
En nooit niet anders doen: maar neen, myn goejen Heer,
Wy zyn Heidinnen van fatsoen, van deugd en eer.

**ORONTES.**
Dat doet uw bakhuis na my dunkt al heel wel blyken.

**KRISPYN.**
Myn goejen Heer, men moet juist na de kleur niet kyken;
Die geeft de deugd niet aan de Vrouwen; neen, ô neen.
Al zyn wy bruin, men vind 'er hier wel meer als één,
Die, schoon zy blank zyn in 't gezicht, nochtans van binnen
Niet deugen; maar in 't hart, veel meerder na Heidinnen,
Als wy gelyken.

**VIOLETTE.**
O myn Heer, dat root en wit,
En al dat mengelmoes, al waar 't geheim in zit,
Om zich een schoon gelaat, en fraaije kleur te geeven,
Gelyk veel Juffers hier nu doen, is van zyn leeven,
By ons in geen gebruik; de schoonheid die bestaat,
Alleen daar in de deugd, en waarheid inderdaat,
Ons aanzicht is zo min vervalscht als 't geen wy zeggen.

**IZABELLE.**
Al wat gebeuren zal, weet gy dat uit te leggen?

**VIOLETTE.**
Wy weeten alles, wat u overkomen zal;

Hoe lang gy leeven zult; en daar by het getal
Der kind'ren, die gy in uw Huw'lyk zult vergaaren.
Wy kunnen ook vooraf de tydstip openbaaren,
Waar op gy trouwen zult; ja zelfs wie naar u vreid.

**IZABELLE.**
Dewyl gy zo veel weet, wilt myn nieuwsgierigheid
Dan eens voldoen. Zie daar myn hand; zegt my ter degen...

**ORONTES.**
O neen! myn Dochter, neen, daar is uw Vader tegen.
Zy mogt u by geval iets zeggen, 't geen u zouw
Verleegen maken, en dan kreegt gy licht berouw
Van die nieuwsgierigheid: dies laat haar maar vertrekken.

**IZABELLE.**
Waarom? indien zy my, by voorbeeld, kwam te ontdekken,
Dat ik haast trouwen zal; zo was ik wel voldaan;
En zou niet droevig zyn: dies laat haar maar begaan.
Hou daar; beziet myn hand....

**VIOLETTE.**
Gedult, gedult, myn Schoone.
Eer ik uw hand bezie, moet ik, op blyde toonen,
Uw Noodlot eerst om raad gaan vragen; zo 't behoort:
Gy die my volgd, vang aan: gaat met uw werk nu voort.

*De Heidens en Heldinnen danssen rondom Izabelle, na het danssen neemt Violette haar hand en zingt.*

*Uw Minnaar, zal u tot in 't graf,*
*Altoos, oprecht en trouw beminnen.*
*Bewaar dien band, met al uw zinnen:*
*Want uw geluk hangd daar van af.*
*Talerala, la, la, la, &c.*

**ALTEMAAL.**

*Talerala, la, la, la, &c.*

*Uw Vaders wil, houd niet lang stand.*
*Gy zult haast, met een uitgeleezen,*

*Beminzaam Man, vereenigd weezen:*
*Dat zie ik uit uw schoone hand.*
*Talerala, la, la, la, &c.*

**ALTEMAAL.**

*Talerala, la, la, la, &c.*

**ORONTES.**
Voor deeze maal, zult gy dan buiten twyfel liegen:
Want wyl ik vrees dat ik my zelve mogt bedriegen,
In 't kiezen van een Man voor haar; zal zy veel eêr,
Maar blyven die zy is.

**KRISPYN.**
Dat staat aan u niet meer:
Haar Noodlot eischt, dat zy zich zal in de Echt begeeven;
En 't is vergeefs, zo gy hier noch wilt tegenstreeven.
Ik ken haar Bruidegom; dies staat haar Huw'lyk toe.
Dewyl 't het Noodlot wil.

**ORONTES.**
'k Lach met het Nootlot. Hoe!
Zou ik geen Meester van myn eigen Dochter weezen?
Moet zy niet my alleen gehoorzaam zyn, en vreezen?
Ben ik haar Vader niet?

**KRISPYN.**
Hoe! gy haar Vader, gy?
Dat 's tusschen ons gezeid, zo zeeker niet. denk vry,
Dat veele Mannen zich daar in bedrogen vinden,
En op dat punt, myn Heer, zich dikwils onderwinden,
Een valschen eed te doen; vertrouw dat niet te zeer.

**ORONTES.**
Dat zyn al praatjes daar 'k geen oop'ning van begeer:
Maar wyl gy zegt, dat nu myn Dochter haast zal trouwen,
En zulks, zo zeeker weet: wilt ons dan eens ontvouwen
Met wie of dat zal zyn, gy lieden, zegt maar al
Wat u in 't hoofd komt; en 't is niet als by geval,
Zo gy de waarheid eens voorzegt.

**KRISPYN.**
Gy zyt bedroogen,

Myn goejen Heer; ik zal hier aanstonds voor uw' oogen,
Een proef doen van myn kunst: en toonen u de kracht
Van myn geleerdheid; die gy nu zo zeer veracht:
Kom, myn gevoig; treê toe; en nadert onverleegen;
Zoek vry, met all' uw macht, dees Vader te beweegen,
Dat hy den Bruidegom ontfangt; die 't Lot, zyn kind
Heeft toegevoegd. en ziet, dat gy zyn stem verwind.

*De Heidens en Heidinnen, danssen rondom Orontes, en na het danssen zingt men het volgende.*

*Meisjes, byna eerst gebooren;*
*Naauw, ontwasschen van de roe;*
*Willen na geen raad meer hooren:*
*Maar zyn voort haar vrydom moe;*
*Ha, hi, ha, hoe, tireli, ta toe.*
*Maar zyn voort haar vrydom moe.*

**ALTEMAAL.**

*Ha, hi, ha, hoe, &c.*

*'t Noodlot, wilt ons vry vertrouwen;*
*Eischt, dat zy een Huw'lyk doe:*
*Zo gy haar, daar af wilt houwen,*
*Zyt gy wis uw leeven moe.*
*Ha, hie, ha, hoe; tireli, ta toe.*
*Zyt gy wis uw keven moe.*

**ALTEMAAL.**

*Ha, hi, ha, hoe, &c.*

*Wilt niet langer, overleggen:*
*Maar stemt onzen raad vry toe;*
*Doe terstond het geen wy zeggen;*
*Want dit talmen, zyn wy moe.*
*Ha, hie, ha, hoe; tireli, ta toe.*
*Want dit talmen, zyn wy moe.*

**ALTEMAAL.**

*Ha, hi, ha, hoe, &c.*

*'k Zweer, zo gy, eer wy vertrekken,*
*Steeds ziet, als een dolle Koe,*
*Dat de drommel u zal nekken:*
*Want die stuursheid zyn wy moe.*
*Ha, hie, ha, hoe; tireli, ta toe.*
*Want die stuursheid, zyn wy moe.*

**ALTEMAAL.**

*Ha, hi, ha, hoe, &c.*

**ORONTES, *na 't zingen*.**
Dat is een plechtigheid, die my in allen deelen
Mishaagd. Die zotterny, kon my al lang verveelen;
'k Wou liever een Miljoen van Nikkers om my zien:
Als al dat Vrouwvolk.

**IZABELLE.**
Ach! myn Vader! kan 't geschiên,
Dat gy zo reuk'loos zyt? wilt doch voor onheil schromen.
Ik bid u volg haar raad? u mogt iets overkomen.

**ORONTES.**
Wel aan, ik sta 't dan toe, mits, dat het iemand zy,
Die u behaagd, en past; hy openbaar zich vry.

**FERDINAND, *zich ontdekkende*.**
Na die verzeekering durf ik hier nader treeden.
De aanminnige Izabell' word van my aangebeeden!
Gy kent myn naam, myn Heer, en myn geslacht.

**ORONTES.**
Wel nu.
Indien myn Dochter wil, myn Heer, zy is voor u.

**FERDINAND, *tegen Izabelle*.**
Gy zyt Meest'resse van myn Lot, en van myn Leeven.
Zult gy nu weig'ren, Lief, aan my de prys te geeven,
Die myn getrouwe Min verdiend, met zo veel pyn?

**IZABELLE.**
Zo al myn hart, daar toe niet mogt genegen zyn;
De vrees van ongetrouwd te sterven, zou, daar tegen,
Die zaak geen oogenblik my meer doen overwegen.

**KRISPYN,** ***zich ontdekkende.***
Nu is het ver genoeg.

*Tegen Ferdinand.*

Dewyl gy, door myn vlyt,
Van al uw zaaken nu zo vast verzeekert zyt,
En dat gy naar uw wensch, met Izabel zult trouwen;
Zo maak dat dees Heidin, haar woord my komt te houwen.

**ORONTES.**
Is dit dien ondeugd niet? dien guit? door wien ik flus
Zo schelms bedroogen ben?

**KRISPYN.**
Ja; dat ben ik, die dus
Belet heb, dat gy niet een dwaasheid hebt begonnen:
Maar zo gy kwaad zyt, om het geen ik heb verzonnen;
Zal ik Anzelmus, hier wel voort weêr haalen gaan.

**ORONTES.**
Dat is niet nodig, 't geen gedaan is, dat 's gedaan:
Anzelmus die mag nu wel voor den drommel loopen.

**KRISPYN.**
Wel aan, Mevrouwen de Heidinnen, eed'le hoopen,
Laat ons Orontes nu, tot dank voor zyne gunst,
Noch eens vermaken, met een staaltje onzer kunst.

*Hier word gezongen, en na het zingen, een Balet gedanst.*

*Einde van 't Derde en Laatste Bedryf.*